

1. Michaelis / Joh. Georg. / diff. de viro stante inter Myrtos, Halle 1739.
2. Moller / Christoph Gottf. / diff. de genuina vocum xarakter et ypostasi notione, Lipsie 1738.
3. Mosheim / Joh. Laur. / diff. de jesu Christo vindice dogmatis de mortuorum ad vitam reditu, Helmst. 1740.
4. Müller / Gottfr. Ern. / diff. de papolatia, Lipsie 1726.
5. Müller / phil. / diff. de jure Dei in Homines, jena 1701.
6. / diff. de regno Israelis restaurato, do, jena 1709.
7. / crocodilus lachrimans, jena 1733.
8. / diff. de Jesu Christo deandropo, jena 1704.
9. / Cusp. Gottfr. / diff. de gloria temporis, Brundi jena 1661.

m 4.
ה"ה

DISSERTATIONEM THEOLOGICAM
DE
PAPOLATRIA
AVSPICIIS DIVINIS
ET CONSENSV AC AVCTORITATE
MAGNIFICI THEOLOGOR. ORDINIS
IN
CELEBRATISSIMA LIPSIENSIVM ACADEMIA
CVM D. X. SEPTEMBR. A. O. R. MDCCXXVI.
DOCTOR SACRARVM
LITERARVM ET THEOLOGIAE
PVBLICE RENVNCIARETVR
IN
SOLENNI PANEGYRI
EXHIBVIT
GOTTFRIDVS ERNESTVS
MÜLLERVS
SS. THEOLOG. LICENTIAT.
PASTOR PRIMARIVS ET SVPERINTENDENS
APVD ILMENAVIENSES.

LIPSIÆ
LITERIS IMMANVELIS TITII.

SERENISSIMO. PRINCIPI.
AC. DOMINO.

DOMINO.

WILHELMO.
ERNESTO.

DUCI. SAXONIAE.

JULIAE. CLIVIAE. ET. MONTIVM.

ANGRIAE. ET. WESTPHALIAE.

LANDGRAVIO. THVRINGIAE.

MARG-GRAVIO. MISNIAE.

COMITI. PRINCIPI. HENNEBERGICO.

COMITI. MARCAE. ET. RAVENSBERGAE.

DOMINO. RAVENSTEINI.

DOMINO. SVO. CLEMENTISSIMO.

PRINCIPI.
AVGVSTISSIMAE. DOMVS.

ANTIQVITATE.

REGIAE. STIRPIS. PROSAPIA.

ATAVORVM. SPLENDORE. ET. MAIESTATE.

INTER. MAXIMOS.

PIETATE. IN. DEVM.

AMORE. IN. SVBDITOS.

CLEMENTIA. IN. OMNES.

INTER. OPTIMOS.

SAPIENTIAE. FRIDERICI.

CONSTANTIAE. IOHANNIS.

MAGNANIMITATIS

IOHANNIS. FRIDERICI.

ET. DIVINI CULTUS PROPAGATORI
OMNIVM. AVITARVM. SAXONVM.

VIRVM. VIRTVTVM.

NON. HAEREDI. TANTVM.

ET. VIV. DICAM.

VIVO. ET. INCOMPARABILI.

EXEMPLO.

MAGNIS. MAIORIBVS. MAIORI.

EVANGELICAE. FIDEI.

A.

PAPOLATRIA. ET. PAPALI. SUPERSTITIONE.

REPVRGATAE.

CONFESSORI. ASSEKTORI. DEFENSORI.

CONSTANTISSIMO.

DIVINI. CVLTVS. PROPAGATORI.
RELIGIOSISSIMO.
VERÆ. PIETATIS. PATRONO.
INTER. SVMMOS.
ET. VT. OMNIA. DICAM.
INTER.
WILHELMOS. ET. ERNESTOS. PIOS.
PIISSIMO.
SALVTEM. VITAM. FELICITATEM.
ET. QVÆ.
CHRISTIANI. PRINCIPIS.
VOTA. ESSE. POSSVNT.
PRECATVR.

SIMVLQVE. HAS. PAGELLAS.
OB. SOLENNEM.
PANEGYRIN. DOCTORALEM.
VBI. AD. NVTVM.
CLEMENTISSIMI PRINCIPIS.
NOMEN. ETIAM. SVVM. DEDIT.
TENVI. FILO. PAVCIS. LINEOLIS.
CONSCRIPTAS.
IMO. SEMETIPSVM.
CVM. PRECIBVS. ET. STVDIIS.
IN.
TESSERAM. GRATITVDINIS. CVLTVS.
ADMIRATIONIS.
HVMILLIME. OFFERT.

CELSISSIMÆ. SERENITATIS. SVÆ.

CLIENS. DEVOTISSIMVS.

SERVVS. SVBIECTISSIMVS.

ET.

INTERCESSOR. APVD. DEVM.

INDEFESSVS.

AVCTOR.

AVCTOR.

AVCTOR.

AVCTOR.

AVCTOR.

איה

DISSERTATIO THEOLOGICA
DE
PAPOLATRIA.

§. I.

APISMVM & quoad doctri- ^{Papismus Syn-}
nam, & quoad ceremonias & cul- ^{cretismum ha-}
tum in multis cum *ethnicismo* ^{bet cum ethni-}
^{cismo,}

conspirare, a multis jam olim
fuit observatum. D. NICOL.
HVNNIVS fermè ante cen-
tum annos id ex professo de-
monstravit in peculiari libro, de

Apostasia Romanæ Ecclesiæ edito, cujus summam etiam
in *Pell. Ovin. Rom. Eccl. detr.* §. 160. p. 165. repetiit, conf.
§. 801. seqq. p. 1035. seqq. ac D. BALTH. BEBEL.
in *pec. dissert. apolog.* contra censuram cujusdam Pon-
tificis defendit, & D. MENO HANNECKEN. in
Disp. P. Pertio, Apostata opposita, quæ inter *Disp. Giess.*
T.IX. est *Disp. XIV. circ. fin. np.* p. 490. non inepte judicat:
Fere omnes ritus, omnes ceremonias Ecclesiæ Pontificiæ
contineri in Virgilio, uti & D. HEINR. HOEPNER.
in *Disp. Theolog. Disp. VI. th. 7.* p. 172. & JOS. ARND.
in *Lex. Antiq. Eccles.* p. 773. in specie purgatorium Ponti-
ficium ex Homero deducunt.

§. II. Inter alia & nomen : PAPA, Papicolis tam ^{Ethnici colue-}
consuetum, apud gentiles quoque in usu fuit, imo, quod ^{runt idolum,}
^{cui nomen Pa-}
A mire-

pa, sic etiam
Papista.

mireris, in cultu, siquidem ipsi quosdam eorum Deastros eodem nomine cognominarunt. Notatu præcipue dignum est idolum, quod in Phrygia olim simul cum Cybele fuit cultum, cui nomen *Attis*; historiam ejus, ejusve cultum docte descripsit GERARD. JOAN. VOSSIUS in *Theolog. Gentil. L. I. C. 20. p. 149. seqq. & L. II. C. 52. §. 53. p. 590. sqq.* Leguntur etiam ibi varia, quæ cum Papicolarum cultu idololatræ valde conspirant. Sic Cybelle f. Cybele dicitur *Magna Deum mater*, Μεγάλη Θεός, ἡ Μητήρ, & ejus sacra dicta Μητροῦσα. *l. c. p. 150. 594. 569. 602.* ipsa etiam advecta est Romam, anno Urbis *l. XLIX. l. c. p. 602.* & simulacrum ejus Romæ ad diem VI. Kal. April. solenni modo circumgestabatur *l. c. p. 595.* a quali cultu Papistarum Mariolatria & annuæ eorum processiones non sunt alienæ. Sic sacerdotes, qui sacra peregerunt matris Phrygiæ & Attidis *Curetes* fuerunt dicti, a Curetibus Ætolicis, qui inhabitarunt Chalcidem, hi enim, cum prius comam alerent, sed ab iis, quibuscum de Lelanto campo decertarent, capillis apprehenderentur in pugna, noluere deinceps pugnare intonsi, atque ex eo dicti Κεῖῆτες, quia κεῖρά est *tonsuræ*, uti contra, qui trans Acheloum habitarent, vocati *Acar-nanes*, qui non tonderentur, ex α κερατῶ & κείρειν f. κείρειν, quod est *tondere*, unde & nomen carminis, non ejus, quod canitur, sed quo carminatur; *l. c. p. 599.* cum quibus tonsura monachorum facile concordat; sic ipse *Attis* fuit *eviratus*, & virilia ei exsecta, quare etiam *Deus eunuchus* dicitur a MINVTIO FELICE in *Octavio*, & in honorem evirati Attinis fuit a Cybele constitutum, ut nulli inter ejus sacerdotes locus daretur, nisi qui ejus instar, fuerit eviratus quod ex TATIANO *Affyrrio Orat. contra gentes* evincitur *l. c. p. 153. sqq.* Ab hoc more

more non multum recedit Papæ lex, quæ omnibus sui ordinis conjugium interdicit, ut, licet revera non sint evirati viros enim hac in re semet multi præstiterunt monachi, imo Pontifices, ut viva exempla testabantur, ut eviratos tamen se gerant, & postquam sacerdotio inaugurati, instar eviratorum ab omni legitimo contubernio maritali abstineant; Sic in sacerdotibus ejus novem præcipue notantur; *eviratio*, de qua jam dictum, *furor*, ad quem stimulabantur per tibiæ cantum, ad quem eviratio fiebat, *vestitus multicolor*, quo sunt usi, *capitis rotatio*, *capitis inunctio*, *mollities incessus*, *lacertorum sectio*, quos inspectante populo, ferro cruentabant, *ejulatus* & *plandus*, quibus Cybelen ob Attin lugentem imitabantur, & *æruscatio*, quando æra a populo mendicabant, seu mendicando stipem petebant, eo dicti *μητρειύτραι*, hoc est, æruscatores magnæ matris; & parum abfimilis est vestitus monachorum multicolor, inunctio, mollities in monasteriis, flagellatio æruscatio seu mendicatio Capucinatorum, & centum alia in Papatu. Sed hæc aliave mittimus, quæ hac vice sphæram nostram non tangunt, jam nomen præcipue notamus, cum Papa commune, quod idolo huic etiam adhæsit. *Attis* quippe primo, postea *PAPA* fuit dictum, ut GERARD. JOAN. VOSS. *l.c. L. I. C. 20. p. 151.* observat; Refert hæc ex DIOD. SICVLO *Lib. 3.* plura vero de voce hac non addit; inquit tamen in originem vocis *Attis* *l.c. L. II. C. 60. p. m. 637.* & arbitratur *Ατῆς* ejusdem esse originis ac *Αδης*, & hæc, quod Plutonis nomen ab hebræo *אדמה* terra vult deducere. Sed hac in re Viro doctissimo vix possumus subscribere, *Αδης* etiam ac *Ατῆς* valde inter se discrepant, nec commode ejusdem possunt esse originis, difficile etiam sine dubio est, nominis ortum, qui con-

traditioni non sit obnoxius, indagare, in rebus, quæ tam longe ab hominum memoria sunt remotæ; Liceat jam conjecturam tantum proferre, quæ nobis hæc legentibus in mentem venit. Legitur quippe apud Græcos hinc inde vocabulum Ἄτλια, quod non tantum atticum est, pro ἄσσα, ut alibi notum, sed & talis vox, qua juniores suaviter compellere solent senes, quasi Pater, sic Achilles II. I. Φοῖνιξ ἄτλια γέγρασε. ap. JOH. SCAP. in *Lex.* & hoc convenientiam sine dubio habet cum Hebræorum אב & Syrorum ܐܒܝ Pater, quod et, ut notissimum in N. T. occurrit Ἀββᾶ ὁ πατήρ. *Marc. XIV, 36. Rom. IIX, 15. Gal. IV, 6.* Deinde Græcis Jupiter, supremus gentilium Deus, dicitur Δις, unde etiam Ditem, seu Plutonem, ut Jovem Stygium derivat GERH. JOANN. VOSS. *l. c. p. 435.* Ex his duobus vocabulis Ἄτλια & Δις forsan composita fuit compellatio hujus idoli Ἄτλις five Ἄτλις, quod etiam rectum esse ex Harpocrate, Suida, Demosthene, aliisque demonstrat. G. J. VOSS. *l. c. p. 595. sq.* ut hac ratione Ἄτλις idem sit ac: Pater, seu Papa Deus. Ex hac derivatione magnum lumen foeneratur alterum ejus cognomen Papa, cum ita unum tantum alterius sit explicatio. Nec aliis inter gentiles hoc idoli nomen, Papa, fuit ignotum, siquidem eundem esse Phrygibus Attinem, Ægyptiis Osiridem, Assyriis & Phœnicibus Attonidem *l. c. evincitur L. II. C. 9. p. m. 357.* adeoque sine dubio etiam hoc ejus nomen Ægyptiis, Assyriis & Phœnicibus fuit cognitum. Sic etiam Scythæ, vetustissimus populus, Jovem Græcum, quem coluerunt, Papæum appellabant, i. e. paternum, s. Pappam, nomine a Syracusis petito, teste HERODO TŌ ap. *Ambros. CALEP. in Dict. ad h. v. & Πάπποι, Dryopum lingua, Dii sunt appellati, qs. τὰ πάντα διοπέουτες,* uti ex HOMO

MERO

MERO adducit JOH. SCAP. in *Lex. gr. ad b. r.* Omitimus plura, sufficit ex his clarissimum esse, apud ethnicos jam idolum quoddam sub Papæ nomine latuisse, & ab iisdem divino & idololatræ honore fuisse cultum. Et hæc, quando conferuntur cum supremo honore, quo Papicolæ summum ipsorum Pontificem Romanum, quem *Papam* communi ore salutare amant, afficiunt, in aprico est, Ecclesiam Pontificiam etiam ab ejusmodi cultu idololatræ hujus idoli, seu Papolatria, non alienum esse.

§. III. PAPA, unde *nomen* habeat, inter autores equidem non convenit. Non potest commode deduci ab hebræo אב אב *pater*, ac si inverso ordine fuerit pronunciatum, Abbas potius exin formari potest, quam Papa; Nec ex latino: Pater Patriæ, s. Pater Patrum, uti *Cardin. HO-SIVS* interpretabatur in *Conf. Petrocoviensi.* ap. D. JOH. GEORG. DORSCH. *Relig. Scrupel.* K. 20. p. 430. quæ in compendio ita scripta: Pa. Pa. v. *Antiqu. Pontif. Rom. Denar.* à JOH. VIGNOLLIO *edit. Tab. II. fig. 5. p. 3. in Actis Erudit. Lips. an. 1710. p. 31.* multo minus a papis, seu papillis, ac si ex Papa lac fidei fugatur. Derivatio vero ab interjectione admirantis, παπα, Papæ, ac si Papa in terris præ cæteris sit admirabilis, uti opinatur *BENED. CHIA-VETTA* in *Institut. jur. can. L. I. c. 11. in Act. Erud. Lips. an. 1714. p. 127.* conf. *REMIG. ANTISIODOR.* ap. D. GEORG. DORSCH. in *Anti-Corn. Cap. 22. §. 15. p. 226.* magis mirabilis est, quam vero consona.

§. IV. Vero magis consonum est etymon, quod e Græ-
 cia petitur; ibi enim πάππας significat *patrem* a πάτερ τὸν παῖδα, quod liberos enutriat, seu a vocula infantum πάς, *pater*, per reduplicationem, sic ex PHILEM. *Comico* apud ATHEN. L. 8. legitur χάρις παππα φίλτατε, & apud HOMERVM *Odyss. L. 6.* filia dicit ad patrem: Πάππα φίλε.

Πάππος, *avum*, qui πάππες πατὴρ, pappā, sive patris pater, juxta PLATON. *de leg.* Παππάζειν, vel παππιζειν, pappā dicere, patrem vocando pappam abblandiri, uti HOMER. *Il. ε.* fatur: Οὐδ' ἐτι μιν παῖδες ποτὶ γένοσι παππάζειν, Ἐλθόντ' ἐν πολέμοιο. Unde apud Suidam παππασμός est compellatio patris, vocando illum Pappa. Hoc sensu etiam apud Latinos legitur Pappas pro patre; sic JUVENAL. *Satyr. 6.*

Timidus prægustet pocula PAPPAS.

Pappus pro avo, juxta AVSON. *ad Nepotem.*

PAPPOS, *aviasque trementes*

Ante ferunt Patribus feri nova cura nepotes,

Pappare, i. e. puerili balbutie patrem appellare, apud PERS. *Satyr. 3.*

Et similis Regum pueris PAPPAP E minutum, Pofcis.

Papa ergo, si Pappa est vox infantum, qua blandientes & balbutientes puerili patrem suum compellant, uti vel propria experientia, & consuetudo hactenus etiam inter Germanos honoratioris ordinis introducta, ad oculum testatur. v. ROB. BELLARM. *Card. Controv. L. II. c. 31. p. 271. b.* D. HIER. KROMAYER. *Scrut. Relig. Disp. XII. th. 2. sq. p. 285. & Lexica passim.*

*Non de voce
lis est, sed re
ipsa.*

§. V. Nos, quod attinet, de voce non ita sumus solliciti, quippe quod commodam admittit interpretationem Patris, nec idem etiam e Schola gentilium volumus derivare, quanquam non desint, qui Papam a Scythico Jove Pappæ dictum velint; ut SIMON SCHARDIVS *de Elect. orig. c. 6.* ex Goldasto allegatus à D. BENED. CARPZOV. *in Vindic. Th. Luth. a crim. læsæ maj. ex asserto Rom. Pontif. Anti-Christ. contra J. Cr. Dilling. posit. 2. B.* Forsan etiam Hebræis vocabulum non ignotum fuit, si vera sunt, quæ JOH. HEINR. HOTTING. *in Cipp. Hebr. p. 64.* refert de sepulchro cujusdam Rabbi, nomine Papa, quale cognomen

men tamen in *Celeb. Dn. JOH. CHR. WOLFFII Biblioth. Hebr.* non occurrit; Sed potius de re ipsa & cultu isto idololatrico, quem Papicolæ Papæ Romano, ut gentiles olim idolo suo, cui Papa erat nomen, exhibere solent.

§. VI. Hoc etiam facile largimur **ROB. BELLARM.** *Nomen Papa olim Episcopis commune, idololatrico sensu Pontifex Rom. ad se traxit.* l.c. quod *Ecclesiastici patrem spiritualem blando illo vocabulo Papam appellare cœperint.* Verissimum enim est, titulum hunc in antiquiori Ecclesia, Episcopis & Patriarchis aliis, præcipue Alexandrino, siquidem origine græcum est, fuisse communem, quod nec ipse diffiteri potest, nec Papistæ alii. v. *Hist. Patriarch. Alex. Jacob.* quam **EVSEB. RENAUDO'T.** edidit p. 28. seqq. in *Act. Erudit. Lips. an. 1714. p. 490.* id vero largiri non possumus Bellarmino, quod primatum Episcopi Romani ex in stabilire velit, & scribat: *Eum a toto mundo, & generalibus conciliis per antonomasiam ita vocari, ipsum vero neminem vocare Papam, seu Patrem, sed omnes filios seu fratres;* hæc enim ex una parte falsa sunt, ut demonstrat **DAN. CHAM.** in *Panstr. Cath. T. II. L. 13. c. 19. p. 273.* ex parte principium petunt, & dicunt saltim, quid Papa de facto faciat, non quid de jure facere debeat. In sequioribus enim temporibus curia demum Romana titulum hunc ad se traxit, & præcipue Gregor. VII. in Synodo Rom. 1073. protervo ausu eum sibi proprium fecit. vid. **JOS. ARND.** *Lex. Antiquit. Eccles. p. 793.* Adscito hoc titulo præter jus & æquum, exclusis cæteris dignitas simul & veneratio Episcopi Romani successu temporis in immensum crevit, vel potius a parasitis hujus curiæ stabilita est, ut adeo Papa Romanus non Episcopus Ecclesiæ apostolicæ, sed idolum Ecclesiæ apostaticæ evaserit.

§. VII. Non opus est, ut multa verba faciamus de idololatria, vel idolo, siquidem idolum juxta stylum scripturæ sacræ nihil est. ἰδὼν εἰδωλον ἐν κόσμῳ. *1. Corinth. VIII, 4.* & idolo-

idololatra, qui tale quid ex superstitione & falsa persuasione pro vero Deo colit, quod nihil minus quam verus Deus est, vel, etiam si illud non pro Deo habeat, eodem tamen, quo ipsum Deum veneratur modo, idem colit. Uti vero in Pontificiorum coetu idololatria multis modis regnat. v. D. WILH. LYSER. *Disp. de Pontif. idolol.* ceu eorum angelolatria, Mariolatria, hagiolatria, iconolatria, artolatria, lipsanolatria, &c. testantur, ita inter varias has idololatriæ species PAPOLATRIA facile primum locum occupat, siquidem Papam ubique crepat Papismus, & eum ut Vice-Deum veneratur, imò a Papolatria omnis alia Papicolarum idololatriæ dependet, & ortum suum ducit.

*Papæ divina
attribuuntur
nomina.*

§. VIII. Est itaque *Papa* Papicolis *idolum*, quia idololatrice ab ipsis colitur. Primum enim *Papæ Romano attribuantur DIVINA NOMINA*. Nomina divina soli Deo competunt, ejusve supremum honorem indicant. כשימך תהלתך כן תהיהם *Sicut nomen tuum, Deus, sic laus tua usque ad extremitates terræ, Ps. XLIX, 11.* imo per eadem ab idolis & Deastris gentilium discernitur. Tu enim *Fehova עליוך על כל הארץ excelsus super omnem terram: נעלית על כל אלהים: Deos, Ps. XCVII, 9.* *Tibi soli nomen tuum Fehova, Ps. LXXXIII, 19.* *Idola vero potulorum הבל sunt vanitas.* אין כמות יהוה *nullus par tibi, Fehova, magnus tu es, בנכורה & magnum nomen tuum potentia: יהוה עבאות שמך: Fehova exercituum nomen ejus. Ferem. X, 3. 6. 16.* Quare etiam nomen interdum absolute ponitur pro ipso Deo, ut *Levit. XXIV, 11. Et maledixit את השם nomini, i. e. Deo.* Nihil ominus tamen a Pontificiis Papæ etiam adscribuntur. Olim quidam erat Dianæ sacrificulus, cui nomen Myxus, huic in more erat per vaniloquentiam suam, omnia, quæ ei

ad

ad palatum, magni facere, & ad cœlum usque evehere, ut in proverbium abierit: *Papæ Myxus* de eo, qui voculam admirationis *παπᾶς* semper in orẽ habet, & minima etiam magnificat, ac supra modum laudat. Tales sacrificulos Papa habet innumeros, ut interjectio *Papæ*, ferme opus habeat formam nominis induere, ceu in *præfat. ad Tob. Seiler. Dæmon. §. 1. sq.* scribit D. VAL. ALBERTI. *Papæ* enim *Myxus* est quilibet eorum, qui Rom. Papam divinis nominibus idololatrice maculat, & afficit.

§. IX. Talis *Papæ Myxus* fuit ABRAH. BZOVIVS, ^{Non tantum in genere.} *Ord. Prædic.* qui peculiarem librum scripsit *de Rom. Pontifice*, in eodem per quinquaginta capitum seriem tot superba, & ex parte a blasphemia in Deum non aliena Pontifici Romano adscripsit nomina. Recensentur eadem hoc ordine Papa est juxta Cap. 1) *Christianorum Monarcha.* 2) *a Deo assumtus.* 3) *Mortalium supremus.* 4) *Christi in terris Vicarius, non Antichristus.* 5) *Petri successor, primæ sedis Præsul.* 6) *Catholicæ Ecclesiæ Primas.* 7) *Conciliis jure divino prælatus.* 8) *Auctor conciliorum.* 9) *Præses conciliorum.* 10) *Præfinitor conciliorum.* 11) *Confirmator Conciliorum.* 12) *Moderator conciliorum.* 13) *Judex conciliorum.* 14) *NEC FALLI NEC FALLERE SCIENS.* 15) *Nec judicari a quoquam hominum potis.* 16) *A quo nulla provocatio.* 17) *AD QVEM IN REBUS FIDEI PROVOCATIO* 18) *Depositi apostolici servator.* 19) *A Christo & Spiritu S. tradita doctrinæ dictator.* 20) *S. Scripturæ custos & cognitor.* 21) *INTERPRES S. SCRIPTURÆ.* 22) *CONDITOR DOGMATVM.* 23) *Dóctor orbis.* 24) *JVDEX CONTROVERSIARVM DE FIDE.* 25) *Hæreticorum ultor.* 26) *Innocens ab hæresi.* 27) *IMPOLLVTVS, ET A PEC-CATORIBVS SEGREGATVS.* 28) *Censor librorum.* 29) *Antistes sacrorum.* 30) *CLAVIGER COELORVM.* 31) *Fa-*

B nitor,

nitor regni cœlestis. 32) *Judex cœli in judicio terreno supremus.* 33) *Fons sacerdotii.* 34) *Princeps pastorum.* 35) *LEGISLATOR.* 36) *Totius Ecclesiæ curator.* 37) *Judex Episcoporum.* 38) *Ad quem in causis ecclesiasticis ultima provocatio.* 39) *Religionis vertex.* 40) *Rom. urbis antistes, cum cura spirituali & temporali, a qua urbi maxima felicitas.* 41) *Patrimonii apostolici justissimo titulo possessor atque paterfamilias.* 42) *Christi imperii columen.* 43) *Imperii Christianorum Servator.* 44) *VNCTOR REGVM.* 45) *ARBITER ORBIS.* 46) *Vindex scelerum.* 47) *Ecclesiasticæ libertatis assertor.* 48) *ORBIS CHR. PACARIUS.* 49) *Christianorum defensor.* 50) *INDEFICIENS.* Leguntur etiam apud D. JOH. GEORG. DORSCH. in *Kirch. dev. p. 115. sq. Orat. de pace in terris p. 35. sq. Hel. Scrupel præf. p. 182. sq. nec non in D. JOH. GERH. Confess. Cath. L. II. P. I. Art. III. Cap. 5. p. 643.*

Sed & in specie omnia nomina Christi,

§. X. Sed hæc non sufficiunt; longius progrediuntur Papicolæ, & Papæ etiam omnia nomina Christi attribuerent non verentur. v. D. ANDR. KESLER. *Bell. Relig. Christi & Papæ Cap. I. p. 7. seqq.* Sicuti enim omnia sibi arrogat Papa, quæ Christo propria sunt, quoad officium ejus propheticum, sacerdotale & regium, ita & nomina Christi eidem aperte adscribunt. Ita sentit ROB. BELLARM. in *Controv. T. II. de Concil. Auct. L. II. Cap. 17. p. 39.* ibi enim non tantum quatuor Christi nomina; *Paterfamilias in domo sua, Pastor Ecclesiæ, Caput corporis Ecclesiæ, Sponsus Ecclesiæ,* eidem adsignat, quam vere v. ap. DAN. CHAM. *l. c. p. 274. sq.* fed etiam aperte profitetur; *Omnia nomina, quæ in scripturis tribuuntur Christo, unde constat, eum esse supra Ecclesiam, EADEM OMNIA TRIBVVNTVR PONTIFICI.* MELCH. INCHOPHER. *Fes.* magis adhuc excedit, & Papæ nomen nomini Christi adhuc præfert; Ita

Ita enim Card. Pamphilium, cum Papa renunciaretur, & Innocent. X. dictus, profana plane & blasphema ad ejus nomen gentilitium facta allusione alloquebatur *Eminentissime & Reverendissime D. Card. Pamphili. PHILIVS Dei* (superlaticus amor patris, quia Φιλτατος, ideo PHILIVS dictus,) ex aeterna ejus charitate, qua se Deo patri obtulit, in amantissimum intercessorem, & mediatorem Dei ac hominum, ab instanti conceptionis in utero B. Virginis factus fuit sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, ac primus Pontifex Opt. Max. Sed PHILIVS fuit PHILIVS, non fuit PAMPHILIVS. Fuit intercessor Dei & hominum, non fuit universalis mediator angelorum & hominum, seu PAMPHILIVS. Si ex nominis analogico aeternoque anagrammate praesagire licet aliquod mysterium in tempore, TV AB AETerno PRÆDESTINATVS ES, ESSE PAMPHILIVS IN TERRIS, AC DICI PAMPHILIVS AEMVLVS FILII DEI IN COELIS. PAMPHILIVS ergo eris, universalis nimirum mediator angelorum & hominum, in terris hostiliter pugnantium Regum & populorum, quod praestabis non nisi electus in Pontif. Max. In cujus faustissimum augurium Evangetus ergo, felix mutius ter sanctos pedes Eminentiae vestrae ex nunc deosculor. conf. D. JOH. DORSCH. *Anti-Corn. Cap. XXIV. §. 12. p. 295.* & D. JOH. ADAM. SCHERZ. *Progr. in obitum D. Sam. Lang. qui hoc ex Laurent. Banck. Rom. triumph. referunt.*

§. XI. Imo, quod vix credas, à Christiano fieri posse, Imo appellatur Vice-Deus, Pro-Deus, Deus ipse. ipseus Dei Summi nomine Papam compellunt. Modo appellatur ab ipsis VICE-DEVS. Sic THOM. MARIA CARAFFA, e Soc. Jesu theses suas theolog. philosoph. Papae tunc Paulo V. his verbis dedicavit: PAVLO V. VICE-DEO, Christianae Reipublicae Monarchae invictissimo, &

*Pontificiæ omnipotentiae conservatori acerrimo, ubi tamen valde ominosum, quod Wilb. Bedellus e primis hujus inscriptionis verbis, ope literarum numeralium, numerum beatiæ Apocalypticæ DCLXVI. eruerit, ceu ex ejus vita recensetur in Act. Erudit. Lips. an. 1686. p. 244. Notatu etiam dignum est Papæ ultra sortem hominum encomium, quod legitur apud CATALD. de BONCOMPAGN. in Tract. de Potest. Pap. §. Proinde loquar, num. 14. hisce verbis: Papa NON PVRI HOMINIS, sed DEI VIVI VICES GERIT in terris, & totius mundi appellatur Dominus. Est sacerdos maximus, summus Pontifex, Heres Apostolorum, Primatu Abel, gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, autoritate Moses, judicatu Samuel, potestate Petrus, VNITIONE CHRISTVS, ipse est, ut Bernhardi ut ar eloquio, diligentium Pater summus & particeps omnium timentium eum, Christianorum dux & ordinator, omnium Pastor, Magister sapientum, oppressorum refugium, advocatus pauperum, miserorum spes, coecorum oculus, mutorum lingua, baculus senum, malorum metus, bonorum gloria, potentum virga, tyrannorum malleus, Regum Dominus, moderator legum, sol terræ, orbis lumen, Vicarius Christi, successor Petri, & mundi arbiter, Dominus & magister. Nil profecto in hoc encomio omis- sum, quam conclusio in mente retenta, que procul dubio ex Papa facit Deum; sic notanter addit post horum verborum recensio- nem D. BEN. CARPZOV. in Vindic. Th. Luth. contra J. Ct. Dilling. Cap. I. §. 18. & tamen his plane conformia habet STEPH. TEGLIATIVS, qui ad Innocent. IIX. dixit, quod Papa sit Primus omnium mortalium, summus hierarcha in terris, primatu Abel, gubernatione Noe, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, benedictione Isaac, dignitate Aaron, fecunditate spiritali Jacob, auto-
ritate*

ritate Moses, ducatu Josue, zelo Phinees, fortitudine Sam-
son, judicio Samuel, imperio David, sapientia Salomon, spi-
ritu Elias, cœlestium contemplatione Esaias, vita angelus,
 OFFICIO DEVS, VNCTIONE ET REGNO CHRISTVS
 PRÆ PARTICIPIBVS VNITVS. ap. D. JOH. GEORG.
 DORSCH. in Kirch. dev. §. 24. p. 118. Modo PRO-DEVS
 dicitur. uti MARTIN. ab AZPILCVETA in præfat.
 Manual. Confess. Greg. XIII. PRO-DEVM cognominavit
 ap. D. J. G. DORSCH. l. c. p. 120. Modo DEVS ipse. Sic
 fatetur LÆLIVS ZECCHIVS de Republ. Eccles. C. de statu
 Papæ, art. 28. Papa est & dicitur Christi Vicarius, & QVA-
 SI DEVS IN TERRIS, &, quod ipse fecit, non humanus
 princeps, sed DEVS facere videtur. ap. DAN. CHAM.
 l. c. LXVI. C. 18. p. 357. JOH. à CAPISTRANO de Autor.
 Pap. & Concil. Part. 3. Secund. part. princ. n. 1. Papa est
 DEVS IN TERRIS. JOH. HIER. ALBAN. Card. in
 Tract. de Potest. Papæ præf. n. 72. ibi: Papa canonice ele-
 ctus est DEVS IN TERRIS. ap. BEN. CARPZOV. l. c.
 §. 17. LVDOV. GOMESIVS in Panegy. Papam nomi-
 nat: VISIBILE quoddam NVMEN, & quasi VISIBI-
 LEM quendam DEVM. THOM. STAPLETON. in
 præf. princ. fd. doct. ad Greg. XIII. Optimum maximum &
 supremum NVMEN IN TERRIS. PETRVS à COR-
 DVA, & HIER. BALBVS, Oratores Ferdinandi Au-
 striaci ad Papam Alex. VI. vocarunt eum, Vicariam Chri-
 sti personam in terris, ut DIVINAM COELESTEMque
 colendam, & Angelus POLITIANVS eum ita allocutus
 est: Gratulamur tibi, Alexander Sexte, Romane Pontifex,
 quod ad rerum humanarum fastigium evectus, imo ad DIVI-
 NITATEM IPSAM plane sublatus, omnia præter Deum
 minima inferioraque te videas. COLVMNA etiam Car-
 din. in Inaugurat. Innocent. X. curam ejus paternam, &

PLVS QVAM DIVINAM dixit: ap. D. J. G. DORSCH. l. c. p. 117. 120. 126. Ej. *Anti-Corn.* p. 296. conf. D. LEON. HVTTER. *Il. mal. regni Pontif.* p. 6. sq. ubi familia leguntur, ut & Ludov. CROC. *de vera Relig.* p. 17. ubi hoc cujusdam Episcopi de Papa effatum adducit: *Quem PRO DEO HABEMVS, in his, quæ Dei sunt, quicquid ipse dixerit, TANQVAM DEVM AVDIRE debemus.* Notus etiam est arcus triumphalis, qui Sexto. IV. Romæ fuit positus, hisce verbis:

Oraclo vocis mundi moderaris habenas,

Et merito in TERRIS CREDERIS ESSE DEVS.

v. Doct. & Profess. Witteb. *Jubel-Pred. an. 1617. p. 105.*

Varia etiam
dicta Script. S.
quæ de Deo
& Christo
agunt, ad Pa-
pam applican-
tur.

§. XII. Huc pertinent etiam varia scripturæ sacræ dicta, quæ de Deo & Christo agunt, & blasphemio tamen ore ad Papam applicantur, e. g. *Christus dicens: cum exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum, hoc voluit dicere, omnia imperia & regna mundi recuperabo, & auferam a Cesare, Regibus, & aliis principibus, idque per milites suos Apostolos, & præsertim Papam.* Sic interpretatur hoc JACOB de TERANO, in *Tract. Monarch. qui incipit: Reddite Cesari* ap. D. LEONH. HVTTER. l. c. p. 12. J. HIER. ALBAN. *Card. in proœm. digest. & FRANC. BVRSAT. Consil. n. 73. asserunt; donationem Constantini ab ipso Spiritu sancto fuisse instmâtam, i. Paralip. ult. ubi David dicit: In manu tua, Domine, magnitudo & imperium omnium, tuæ sunt divitiæ, tua est gloria, tu dominaris omnibus. Ego autem, & populus meus quid sumus aut possumus tibi promittere? cum tua sint omnia, sed hæc ipsa, quæ de manu tua suscepimus, dedimus tibi. Et Ferem. I. ubi dicit Deus ad Feremiam: Ecce constituo te hodie super gentes, & super regna.* FR. TVRRIANVS contra Sadeel. p. 14. scribit: *Prophetiam Es. 61.*

In

In faciem terræ adorabunt, & pulverem pedum tuorum lingen-
 gent. Ubi hoc, nisi in deosculatione pedum Episcopi Roma-
 ni, ut jam exitus patet? ANGEL. CARERIVS de
 Potest. Rom. Pontif. L. I. c. 3. p. 104. n. 16. Propheta Jerem.
 in persona Christi ad Rom. Pontificem loquitur: Ecce, con-
 stitui te super Reges & regna, scil. per correctionem & pu-
 nitionem, si Reges mali fuerint. Ex quo dicto etiam In-
 nocent. III. & Paul. III. & Pius V. in bulla potestatem su-
 premam Rom. Pontif. in temporalibus deducunt. ap. D.
 JOH. GERH. Confess. Cath. l. c. p. 955. 957. ubi etiam p.
 947. sq. e variis Scriptoribus Pontificiis verba refert; quæ
 Alexander III. Papa Imperatoris Friderici Barbarossæ col-
 lum pede comprimens, ipse dixit: Scriptum est, super aspi-
 dem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & dra-
 conem. RODER. SANCIVS Zamorens. L. de orig. & differ.
 princip. part. 1. ait: Enriq nolunt male disponi. Ideo unus
 est principatus, & unus Princeps supremus totius orbis, qui
 est Christi Vicarius, juxta illud Danielis; Dedit ei potesta-
 tem & honorem & regnum & omnes populi, & linguæ ser-
 vient ei. ap. D. J. GEORG. DORSCH. in Pentadec. Diff.
 XIV. §. 43. p. 506. FERD. VELASCAS in Orat. ad Inno-
 cent. VIII. hab. dixit: Papam juxta Apostolum (Eph. I, 20.)
 super omnem principatum & potestatem, & omne, quod
 nominatur sive in hoc sive in futuro seculo constitutum. AN-
 TONINVS, Archiepisc. Florent. à Clem. VII. sancto-
 rum numero adscriptus in Summ. Th. Part. III. Tit. 22. Cap.
 5. inquit: Potestas Papæ major est omni alia creata, post po-
 testatem Christi extendens se ad cœlestia, terrestria & infer-
 nalia, ut de eo possit illud verificari dictum de Christo Ps. 8.
 Omnia subjecisti sub pedibus ejus. AVG. TRIVMPH.
 de Potest. Rom. Pontif. q. 36. scribit: Papam influere mo-
 rum directionis & sensum cognitionis in omnia membra Ec-
 clesie,

*clesiæ, in ipso enim vivimus, movemur, & sumus. STEPHAN. Patrac. Archiepisc. ad Leon. X. dixit: Tibi est data omnis potestas in cælo & in terra. v. D. J. G. DORSCH. Kirch. dev. p. 117. 122. 126. sq. & conf. DAN. CHAM. l. c. L. XVI. de Anti-Christo cap. 19. p. 358. sq. ubi plura leguntur. Sic etiam ipse ROB. BELLARMIN. in Controv. præf. ad Controv. tert. gen. T. I. de Summo Pontif. p. m. 189. verba Esaia (np. c. XXIIIX, 16. & IIX, 14.) Ecce, ego ponam in fundamentis Sion lapidem &c. Papæ adscribit, etiam si Paulus Rom. IX, 33. & Petrus 1. Petr. II, 6. eadem de solo Christo interpretentur, hac tantum Glossa addita. *Quantum hæc verba in Christum præcipue convenire non ignoramus, eadem tamen non inepte in Christi vicarium quadrare censemus: quæ censura vero est satis inepta, & refutatur à D. SAM. HVBER. in Anti-Bellarm. L. I. Corn. Bep. I. Cap. II. p. 3. seqq. Imo non sine sacro horrore legi possunt, quæ ex FRANC. PANIGAROLLA Part. I. Lect. Cath. Lect. 2. adducit D. J. G. DORSCH. l. c. p. 127. sq. ibi enim in interpret. loco Eph. IV, 5. per unum Dominum Papam intelligit, non Deum & Christum. Verba idiomate Italico ita fluunt: *E vero, che bisogna, havere un signore solo ma questo è Dio o vero questo è Christo? O miseri come siete ingannati: Quanto à Dio: dunque una Chiesa sola sarebbe quella de i Christiani, de gli Hebrei, è de i Turchi, per che tutti hanno un capo solo, che è Dio: E, quanto à Christo: dunque una Chiesa sola sarebbe quella de gli Arriani, de i Macedoniani, de i Manichei, de i Pelagiani, è di voi, & di noi, perche tutti confessiamo un Christo. i. e. Verum est, agnoscendum nobis esse unum dominum, sed DOMINVM ILLVM ESSE DEVM AVT JESVM CHRISTVM, O MISERI, QVANTVM FALLIMINI! Quod Deum spectat, una igitur esset Ecclesia Christianorum, Judeorum & Turca-***

Turcarum; si Christum dicatis, una igitur ecclesia erit Arianorum, Macedonianorum, Manichæorum, Pelagianorum, vestra & nostra, quia omnes confitemur unum Christum. Si enim illi falluntur, qui Jesum pro uno illo Domino habent, & confitentur, Dominus Jesus a dominio suo depossidetur, & idolum, Papa, in locum ejus surrogatur.

§. XIII. Hæc omnia non possunt eludi sub prætextu illius: *Ego dixi* אלהים אתם *dii vos estis, & filii excelsi vos omnes.* Pl. LXXXIV, 6. quippe quod huc planè non quadrat, & Pontificiis ipsis contrariatur: Hæc enim verba vel de dignitate quadam ecclesiastica agunt, vel de magistratu politico: si de magistratu politico, quod totus contextus indicat, & nemo inter Papistas facile inficias ibit, Pontificiis contrariantur, & exin firmiter potest concludi, quod potestas Magistratus immediate a Deo dependeat, contra potestatem utriusque gladii, quam parafiti Papæ eidem adjudicare volunt, sicque contrarium probant; sin de dignitate ecclesiastica, quod verò vero plane contrarium, ministri enim Ecclesiæ nunquam in scriptura sacra dicuntur *Dei*, sed tantum *Dei συνεργοι*. *Dei cooperarii.* 1. Corinth. III, 9. iisdem tamen iterum contrariantur, & plus probant, quam probare debent; omnes nempe, quicumque in dignitate Ecclesiastica sunt constituti, Deos dici posse, & sic Papæ quoad dignitatem & potestatem esse æquales. Plane etiam alio sensu, qui magistratum gerunt, Dii dicuntur, ratione sui officii, dum Dei locum in terris habent, siquidem *ἐκ ἐσω ἐξουσία ἐστὶν ἀπὸ Θεοῦ.* *Non est potestas nisi a Deo, est que sunt potestates, ὑπὸ τῷ Θεῷ τεταγμέναι εἰσιν, sunt a Deo ordinatæ,* Rom. XIII, 1. & tantum nuncupative, *λεγόμενοι Θεοὶ, qui dicuntur Dii,* 1. Corinth. IIX, 5. non vero ipsa natura sunt, quod etiam in verbo אמרתו *dixi, latet, et ex opposito: אמרתו*

C

תמותך

תמותו Veruntamen ut homo morituri estis, quod statim additur, fluit; quam Papa a suis pro Deo venditur. Papa enim Deus non tantum dici, sed & esse vult, & jam olim fuit disputatum: *Utrum Papa simplex homo sit, an quasi Deus participet* VTRAMQVE NATVRAM CVM CHRISTO, de quo etiam DESIDER. ERASM. ROTEROD. in *Not. ad 1. Tim. I. p. 465.* suo tempore fuit conquestus ap. D. WILH. LYSER in *Diff. de Pontif. Idol. §. 98. p. 69.* & D. ANDR. KESLER. in *Bello Relig. Christ. & Papæ Cap. 2. p. 69.* quod ISIDOR. MOSCON. *Peraf. in L. I. de Majest. milit. Eccl. P. I. C. I. p. 22.* ita decidit: *Papa non Deus est, nec homo, sed VTRVMQVE* ap. D. J. G. DORSCH. *l. c. p. 120.* unde etiam non ignoti fluxerunt versiculi:

*Papa stupor mundi, qui solus maxime rerum
Nec Deus es, nec homo, sed TERTIVS INTER V-
TRVMQVE*

v. THEOL. WITTEB. *Jubel-Pred. l. c.*

*Papæ divina
adscribuntur
attributa v. g.
omniscientia
& infallibili-
tas, quæ soli
Deo competit.*

§. XIV. Dein etiam Papæ a Papicolis DIVINA tribuuntur ATTRIBVTA & PROPRIA. Duo tantum hac vice in medium producam, & inter ea primum esto *Omniscientia* & Veritas falli nescia, seu, ut eam curia Romana appellat, INFALLIBILITAS, quæ in ferinio pectoris Papæ residere dicitur. *Solus Deus est אלהי רעותה Deus notitiarum & scientiarum omnium. 1. Sam. II, 3. 'Ο θεός γινώσκει πάντα, Deus novit omnia 1. Job. III, 20. Ipse habet σοφίαν καὶ γνώσῳ, sapientiam & cognitionem. Rom. XI, 33. & Col. II, 3. & hæc ejus scientia & intelligentia est falli nescia, verissima infallibilitas, nec potest falli, apud eum enim non est παραλλαγῆ, ἢ τροπῆς ἀνοσκίασμα. transmutatio, aut conversionis obumbratio, Jac. I, 17. nec fallere, sive per se ipsum, sive per alium. Vti Deus est*

ἀντα-

αὐταγαθός, ita etiam ἀνταληθής, veritas prima & summa. *Verba eius sunt אמת veritas. 2. Sam. VII, 28. & hæc divina veritas infallibiliter in verbo ejus est manifestata. Habemus βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, firmiorem illum sermonem propheticum, cui recte facitis, attendentes, ὡς λύχρον φαίνοντες, velut lacernæ splendenti in obscuro loco, usque dum dies illuxerit, & lucifer exoriatur, in cordibus vestris. 2. Petr. I, 19. כל-הארם אל ויכזב Non Deus est homo, qui mentiatur. Num. XXIII. 19. e contra כל-הארם כוזב omnis homo mendax, Ps. CXVI. II. qui potest fallere, & falli; adeoque etiam Papa Rom. & nulla ipsi infallibilitas, nisi eum, ceu idolum ex hominum numero eximere velis, competere potest.*

§. XV. *Fallibilitatem prætenfæ hujus infallibilitatis Non Papa.* imo falsitatem jamdudum multi demonstrarunt, siquidem nulli Pontificum Rom. privilegium infallibilitatis vel promissum fuit, vel concessum. v. JOH. le PLACETTE *Observ. Hist. Eccl. de Pontif. Rom. potest. in definiendis fidei rebus.* NECTARII Patriarch. Hieros. *Confut. Imp. Papæ in Eccl. Autor Tract. de la Puissance Eccles. & temporelle,* & alii; primitiva purior Ecclesia eam nunquam agnovit & credidit. v. CASP. à LILLEN *Diss. sacr. §. 8. seq. p. 145. seq.* ipsa semetipsam evertit. Dum enim Papa Romanus, ut infallibilis judex, aliquid definit, aut definit id præter, aut secundum Dei verbum; si præter Dei verbum, non est infallibilis, sed fallitur, cum nihil sit credendum, nisi quod in sacris literis à Deo traditum. *Etiamsi ἀγγελος ἐξ ἑρῶν, angelus ex cælo (multo magis Papa, mendax in terris) evangelizet vobis, παρ' ὃ ἐυαγγελισάμεθα ὑμῶν, præter id, quod evangelizavimus, anathema esto. Galat. I, 8.* Si secundum Dei verbum, pari modo non est infallibilis, quia in definiendo ductum verbi divini sequi debet, & in

quantum eum non sequitur, iterum fallit & fallitur, nec decreta, quæ definit, principii vicem obtinere possunt, sed verbum Dei ad cuius ductum fuerunt definita; Et si exinde quis Papam infallibilem dicere velit, pari modo quisvis alius minister Ecclesiæ infallibilis esset, & extra errorem positus, in quantum etiam scripturæ sacræ ductum sequitur. Papa utique errare potest. v. DAN. CHAM. *Panstr. Cath. T. I. L. III. c. 3. p. 76. sq.* D. SAM. HVBER. *Anti-Bellarmin. L. I. Cornel. Bep. c. XI. XII. XIII. p. 95. seqq.* & multoties erravit, quod vel tot erronea Papistarum dogmata, ab ipso Papa de cathedra sancita, ad oculum testantur, ut nihil dicam de decretis Pontificum, quorum non pauca sibi invicem contradictorie repugnant. v. D. JAC. HEILBRVN. *Uncath. Vabstth. Art. XIV. c. I. p. 283.* Ej. *Fernere Offenbahr. des Uncath. Vabstth. T. I. c. I. p. 74. sq.* D. ABR. CALOV. *Syst. Theol. T. I. C. III. Sect. 2. qu. 7. p. 376. seqq. 383.* & D. NIC. HVNNII *Bell. Ovin. §. 123. p. 118. seq.* ubi triginta & duæ contradictiones decretorum Rom. Pontificum leguntur. Testimonia etiam ipsorum Pontif. Rom. de suis erroribus in peculiari Dissert. collegit M. FRID. ERN. KETTNER. postea S. Th. Doct. & Sup. Quedlinb. *vñ év cœlyois.*

*Papa tamen
tribuitur.*

§. XVI. Nihilominus tamen talem *infallibilitatem* Papæ Romano assignat Ecclesia Pontificia. In loco ex ABRAH. BZOVIO supra exscripto §. 9. Titulus 14. Papæ adscriptus, ita habet. *Nec falli, nec fallere sciens.* & hoc etiam sine adhibito singulari studio, uti GREGOR. VALETIAN. *in Analys. fidei L. IIX. c. 4.* expresse docet: *Sive Pontifex in definiendo studium adhibeat, sive non adhibeat, modo tamen controversiam definiat, infallibiliter certe definiet.* ap. D. JOH. GEORG. DORSCH. *in Theol. Zach. P. II. p. 89.* Sic etiam in DECRET. P. I. *dist. 19. c. 2.*
omnes

omnes sanctiones apostolicæ sedis ut irrefragabiliter observandæ proponuntur, & juxta l. c. P. II. *Caus. 25. qu. 1. c. 5. In spiritu S. blasphemant, qui sacros canones violant; c. II. l. c. Anathema apud Deum fiat, qui censuram Rom. Pontificum violat.* ROB. BELLARM. l. c. T. I. L. IV. c. 3. 4. 5. 6. p. 311. seqq. Pontificiorum doctrinam in his quatuor propositionibus proposuit: Prima est. *Summus Pontifex, cum totam Ecclesiam docet in his, quæ ad fidem pertinent, nullo casu errare potest.* Altera hæc: *Non solum Pontifex Rom. non potest errare in fide, sed neque Romana particularis Ecclesia.* Tertia hujus tenoris: *Non solum in decretis fidei errare non potest summus Pontifex, sed neque in præceptis morum, quæ toti Ecclesiæ præscribuntur.* Et quarta ita habet: *Probabile est, pieque credi potest, summum Pontificem non modo ut Pontificem errare non posse, sed etiam ut particularem personam hereticum esse non posse, falsum aliquid contra fidem pertinaciter credendo.* Quibus omnibus infallibilitas ejus omni modo stabilitur. Si enim in nullo casu Papa errare potest, nec in fide, nec in præceptis morum, nec ut Pontifex, nec ut persona privata infallibilis sit, necesse est. Quod pari modo etiam JAC. GRETSER. T. II. *defens. Bellarm. L. IV. c. 11.* aperte pronunciat: *Papa, qua talis definiens aliquid non modo cum concilio generali errare non potest, sed nec solus & absque concilio, at concilium sine Papa errare potest.* Hinc major est autoritas Papæ, quam concilii, præsertim cum sumto & juncto etiam Papa cum concilio, omnis concilii infallibilitas derivetur à Papa, non vice versa. ap. D. JOH. GEORG. DORSH. in *Val. triumph. contra Corn. p. 275.* Ergo ita infallibilis creditur Papa, ut & infallibilitas concilii ab eo derivari possit.

§. XVII. Varias quidem Pontificii excogitarunt distinctiones, quibus doctrinam de infallibilitate Papæ salvare
Eorum distinctiones rem non expli-

*cant, sed im-
plicant.*

allaborant. Infallibilis ipsis est non ut persona *privata*, sed *publica*, ut Pontifex; si nempe legitime electus, si pro cathedra definiat, si adhibeat diligentiam, quantam res postulat; errare quidem potest, & *hereticus fieri*, non autem in fidei iudicio *contra fidem definire*, errare potest in *præmissis*, non autem in *conclusionem* seu definitione ipsa, in quæstionibus *facti*, non *juris*, in *temporalibus*, von vero in *spiritualibus*, in definitionibus *particularibus*, non iis, quæ in *tota Ecclesia* credenda definiuntur &c. Sed eadem omnes doctrinam hanc nec tuentur, qua de re etiam hoc loco non est quæstio, alias etiam D. ABRAH. CALOV. *l.c. p. 387. sq.* omnia Bellarmini argumenta & exceptiones fuscæ & doctè refutavit; nec emmolliunt, cum nec ipsi, qui iis utuntur, secum, nec cum aliis congruant, ut vel è §. *præced.* videre est, ipsæ hæc distinctiones sibimet ipsis contrariantur, e.g. ex falsis præmissis non potest vera inferri conclusio; nemo etiam Papistarum juxta domestica sua principia infallibiliter certus esse potest, utrum Papa, quem tamen infallibilem credit, sit legitime electus, & verus Pontifex, immo nec Pontifex ipse, quod & ROB. BELLARM. concedit, & ubi de Formoso disputavit, utrum legitimus Papa fuerit, nec ne, ita concludit: *In qualibus quæstionibus non negamus posse errare Pontifices, & de facto errasse Stephanum, nempe Sextum & Sergium, nempe tertium l.c. L. IV. C. 12. p. 327. & sic sibi ipsi in §. præced. contradicit.* Ubi vero quis non fuit legitimus Pontifex, sine dubio irrita erunt omnia ejus acta, dicta & decreta, adeoque non infallibilia, sed re ipsa fallibilia & fallentia, quæ tamen ab eo, qui Papam pro legitime electo agnoscit, infallibilia habentur. Papa ergo, prout quidam eum pro vero agnoscit, vel, non agnoscit, infallibilis erit, vel non, adeoque infallibilitas ejus vel simpliciter debet credi, vel plane non creditur.

§. XIIX.

§. XIX. Id equidem non inficiamur, esse etiam in ipsa Ecclesia Pontificia, qui infallibilitatem Papæ hoc modo non agnoscunt. Ipse ROB. BELLARM. *l.c. C.2. p.311.* Ipsi etiam inter se discrepant. E. fateri necessum habet, quosdam in hac sententia esse: *Pontificem etiam ut Pontificem posse esse hæreticum, & docere hæresin, si absque generali concilio definiat, & de facto aliquando accidisse.* Imo extant hac de re propriæ Pontificum & Pontificiorum confessiones. Sic D. ABR. CALOV. *l.c. p.386.* adducit verba ADRIAN. VI. *L. IV. sentent. de sacram. confirm. art. 3.* qui ait: *Certum esse, quod Pontifex possit hæresin per decretum asserere.* Si hæresin asserere potest, est fallibilis, si per decretum, potest etiam ut Pontifex hæreticus fieri, si hoc certum est, ergo incerta omnia, quæ de infallibilitate ejus dicuntur. Et quis nescit ea, quæ nostra ætate de Bulla *Clementis XI. Unigenitus*, inter ipsos Pontificios disputata sunt, & adhuc disputantur, quæ etiam magna ex parte infallibilitati Papæ sunt opposita. Sed quid hæc ad nos? ipsi videant, quomodo conveniant inter suos fratres; & utrum revera non diffideant inter se, ut ROB. BELLARM. *l.c.* E. arbitratur, ubi etiam hanc *communissimam opinionem fere omnium Catholicorum esse asserit: Pontificem, sive hæreticus esse possit, sive non, non posse ullo modo definire aliquid hæreticum a tota Ecclesia credendum.* Hæc vero aut vera non sunt, aut Ecclesia Pontificia infallibilitatem Papæ credit & tuetur, & eo ipso Papolatriciam committit.

§. XIX. Alterum Dei attributum, quod Papæ idololatricæ tribuitur, est *OMNIPOTENTIA*, seu potestas illa maxima in spiritualibus & temporalibus Papæ Rom. adscripta. *Solus Deus* est omnipotens, quod vel ipse terminus & natura rei indicat. Uti enim omnipotentia vi vocis nihil aliud est, quam potentia super omnia, ita & nulli potest Papæ tribuitur divina omnipotentia, quæ soli Deo propria. com-

competere, quam qui Dominus super omnia entia, qui solus est Deus Trinus. Deus non potest esse Deus, nisi sit omnipotens, alias enim esset sub potentiori, quod contra Dei naturam, & qui omnipotens est & dicitur, non potest non esse Deus. Ego, inquit ipse Dominus, יְהוָה לֵאמֹר Deus omnipotens. Gen. XVII, 1. XXXV, 13. XXXIIX, 3. Exod. VI, 3. i. e. qui omnia entia destruere, & in nihilum redigere potest, ipse vero יְהוָה sufficiens, & sufficientissime potens est & erit. Κύριος πάντοκράτωρ. Dominus omnipotens. 2 Corinth. VI, 18. Apoc. I, 8. IIX, 14. XVI, 6. 15. XXI, 22. Ipsi omnia sunt possibilia, παρὰ τῷ Θεῷ πάντος δυνατό ἐστίν. Matth. XIX, 26. ipsi nihil impossibile; ἐκ ἀδυνατίας παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ἔημι. non est impossibile apud Deum ullum verbum. Luc. I, 37. i. e. nulla res, sive quicquid habet rationem entis, & nullam contradictionem vel ex parte Dei producentis, vel ex parte rei producendæ involvit. Ἰπσὲ ὁ δυνατόμενος ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ. potens super omnia facere superabundanter, quæ petimus aut intelligimus, κατὰ τὴν δύναμιν, secundum potentiam, qua operatur in nobis. Eph. III, 20.

Papæ nullo modo competit.

§. XX. Omnipotentia ergo, seu talis summa & infinita potentia Papæ Romano nullo modo, nec sub specie veri competere potest. v. D. JAC. HEILBRVNN. Uncath. Pabstth. Art. XIV. c. 1. p. 272. sqq. Ej. Fernere Offenbahr. des Uncath. Pabstth. T. I. p. 26. sq. 78. sq. D. JOH. GERH. Confess. Cath. L. II. P. I. Art. III. cap. 1. p. 524. seqq. cap. 5. p. 641. seqq. cap. 9. p. 840. seqq. D. SAM. HVBER. l. c. c. IV-X. p. 26. seqq. Verissima sunt, quæ in FORM. CONCORD. & Artic. Smalcald. p. 340. leguntur verba: Romanus Pontifex arrogat sibi, quod jure divino sit supra omnes Episcopos & Pastores. Deinde addit etiam, quod jure divino habeat utrumque gladium, hoc est autoritatem etiam regna

regna conferendi & transferendi. Et tertio dicit, quod hæc credere sit de necessitate salutis, & propter has causas Romanus Episcopus vocat se Vicarium Christi in terris. Hos tres articulos sentimus falsos, impios, tyrannicos, & perniciosos Ecclesiæ esse. Olim enim non erit sic. v. JOS. ARND. *Lex. Antiq. Eccles.* p. 793. sq. imo Gregor. Magnus, Pontifex Romanus, ad exemplum Pelagii II. Antecessoris sui, titulum & nomen universalis & œcumenici Episcopi, quod illo tempore Johannes, Patriarcha Constantinopolitanus affectavit, & cui in posterioribus temporibus tota moles papalis omnipotentia superstructa fuit, pro novo, profano, scelesto, superbo, nefando, perverso, Antichristiano, pro nomine erroris & blasphemie habuit; ipsa ejus verba magno numero leguntur in D. JOH. GERH. *Confess. Cath.* l. c. p. 525. seqq. & in ipsis etiam *DECRET. P. I. Dist. 99. C. 3. 4. & 5.* ex epistolis hujus Pelagii & Gregorii præcipitur, ut primæ sedis Episcopus non appelletur Princeps Sacerdotum vel Summus Sacerdos, nec etiam Romanus Pontifex universalis Patriarcha, aut universalis Papa. Sic enim l. c. PELAG. scribit: *NVL- LVS PATRIARCHARVM VNIVERSALITATIS VO- CABVLO VNQVAM VTATVR, quia, si unus Patriarcha universalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur. -- Quapropter charitas vestra NEMINEM VN- QVAM suis in epistolis VNIVERSALEM NOMINET, ne sibi debitum subtrahat, cum alteri honorem defert indebi- tum.* It. GREGOR. *Ecce, in præfatione epistolæ, quam ad me ipsum, qui prohibui, direxistis, superbæ appellationis verbum, VNIVERSALEM ME PAPAM dicentes im- primere curastis, quod peto dulcissima mihi sanctitas ve- stra ultra non faciat, quia vobis subtrahitur, quod alteri plus, quam ratio exigit, præbetur. - Si enim VNIVER-*

D

SALEM

SALEM ME PAPAM vestra sanctitas dicit, negat se hoc esse, quod me fatetur uniuersum. Sed absit hoc.

Sed adscribitur Papæ potentia maxima, absoluta, infinita, imo omnipotentia.

§. XXI. Hoc tamen non obstante successu temporis sedes papalis hæc omnia ad se traxit, & ad talem ac tantam divinæ omnipotentiaæ coæqualem potentiam & potestatem crevit, quæ etiam a gnathonibus & parasitis suis tam impudenter fuit propugnata, ut *DESIDER. ERASM. Roterod. in Annot. ad N. T. p. 33. ap. D. ANDR. KESLER. in Bello Rel. Chr. & Pap. c. 3. p. 113.* suo tempore fuerit testatus, quod *Papæ potestatem Christo parem tribuant.* Noti quippe sunt verficuli :

Papa sua triplicem prætendens fronte coronam

IMPERIVM COELI & TERRAE sibi sumit & ORCI.

& non infrequens olim in Papatu eloquium: *Papa omnia potest. Papa est super omnia. Papa idem habet Consistorium cum Deo, & idem tribunal cum Christo.* Ejusmodi flosculi multi leguntur non tantum apud Papistarum Legistas & Canonistas. *J. BALDVS in præm. decret. n. 6.* Papam dixit *DOMINVM DOMINORVM*, quantum ad potestatem. & in *Decret. P. I. Dist. 96. C. 7,* ostenditur, a seculari potestate nec ligari prorsus nec solui posse Pontificem, quia *DEVS* appellatur, & *Deus non potest ab hominibus judicari*, conf. *THEOL. & POLIT. Statth. Ausfuhr. warum die Chur- und Fürsten ic. das Concil. Trident. nicht beschließen können, p. 279. seqq.* ubi ultra centum hujus commatis pronunciata leguntur. Sed & alios, ut *BERN. JVSTINIAN. Papa R. est SVMMI DEI LOCVM* inter mortales obtinens, quo nihil majus in terris dici aut fungi potest, cum cujus *COELESTI MAJESTATE* nullum diadema aut imperium comparetur, cui claudere cælos & aperire, detrudere ad inferos & eruere, quoscunque velit, concessum. *ERASM. VITELLIVS: Papa R. est totius orbis*

orbis moderator, cui a Deo RERVM OMNIVM tributa POTESTAS. CORN. MVSSVS in C. 13. ad Rom. p. 571. Papa ipse est, in cuius dominio cuncta sunt posita, & non est, qui suæ resistere possit voluntati. v. D. J. G. DORSCH. Anti-Kirch. p. 117. 118. 119. 127. AVG. BEROJVS in C. cum tamen num. 1. de usuris: Papa ea potest in terris, quæ Deus potest in caelis. v. D. LEONH. HV'TTER. l. c. CA-TALD. de BONCOMPAGN. de pot. Pap. §. nec mirum, n. 81. Papa est OMNIA, & SVPER OMNIA. PETR. ALBIN. TRETIVS de Pontif. pot. §. divini numinis. n. 11. 14. 15. Bene dici potest de jure Papam PENE OMNIA POSSE, QVÆ DEVS POTEST, excepto peccato. In omnibus & per omnia potest Papa dicere & facere, quicquid placet. Non habet superiorem & ipse EST SVPER OMNIA. v. D. BEN. CARPZ. l. c. §. 17. Adscribitur ipsi absoluta potestas. Sic BERTACHIN. in Repert. in dict. Papa, dicit: Quod de POTESTATE ABSOLVTA possit, quicquid vult, quod Papa sit causa causarum, quod non sit de potestate ejus inquirendum, cum primæ causæ nulla sit causa. Infinita potentia; in Libro enim Cerem. L. I. Sect. 7. p. 85. dicitur: quod Papa in nocte nativitatis dominicæ benedicat ensen in signum INFINITÆ POTENTIAE sibi datæ juxta illud: Mibi data est omnis potestas. ap. D. JOH. GERH. l. c. p. 944. & AVGVSTIN. TRIVMPH. Anconit. in pr. ef. Summ. de Pot. Eccl. pari modo asserit: Potestatem Papæ esse INFINITAM, eo, quod magnus dominus, & magna virtus ejus, & magnitudinis ejus non est finis. v. D. J. G. DORSCH. l. c. p. 126. & D. WILH. LYSER. l. c. §. 97. p. 68. Potentia super angelos. Hanc propugnat AVG. TRIVMPH. in Summ. de Pot. Eccl. qu. 18. PAPA MAIOR EST ANGE-LIS in quinque, in jurisdictione, in Sacramentorum administratione, in dominatione, in cognitione, in præmio. Nul-

li enim angelo commissa est jurisdictio & cura totius orbis ; sed Papæ totius mundi jurisdictio & cura est commissa. ANTONIN. Florent. in Summ. Th. Part. III. tit. 22. c. 5. dictum de Christo Ps. VIII. Omnia subjecisti sub pedibus ejus &c. de Papa, ut ipse loquitur, vult verificare, hoc modo : *Apte, quod ipse est Vicarius Christi ; quoad terrestria dicit oves, quoad cœlestia dicit volucres, quoad infernaliam dicit pisces maris. Per volucres cœli designari angelos bonos & malos, habetur in Evangelio, dicuntur autem ei subiecti, quod MAJOR EIS in quatuor videlicet : in jurisdictione, in sacrorum administratione, in cognitione, in præmio.* NICOL. EYVNDANO ap. J. Balæum de Vita Pontif. in Clem. VIII. *Papa est omnium rerum, cœlestium, terrestrium & subterraneorum dominus, & habet IMPERIVM IN ANGELOS & DÆMONAS.* v. D. WILH. LYSER. l.c. p. 67. D. J. G. DORSCH. l.c. p. 122. D. LEONH. HVTTER. II. mal. regni Pontificii p. 6. Sic nota est bulla Clem. VI. super anno jubilæo an. 1350. data ; ubi angelis imperat : *Prorsus, inquit, mandamus Angelis Paradisi quatenus animam a purgatorio penitus absolutam in Paradisi gloriam introducant.* ap. D. JOH. GERH. l.c. p. 948. & aliam ejusdem tenoris an. 1313. a Clem. V. datam adducit D. GEORG. LEHM. in Diff. de Potest. Eccl. §. 12. p. 14. Imo omnipotentia, ubi THOM. MARIA CARAFFA Papam, Paulum V. expressis verbis dixit : *PONTIFICIÆ OMNIPOTENTIÆ Conservatorem acerrimum, conf. supra §. XI. & Canonistæ eum hæreticum pronunciant, qui ausit in disputationem vocare, num Papa sit omnipotens.* v. D. L. HVTT. l.c. p. 7.

Etiā in temporalibus.

§. XXII. ROB. BELLARM. hanc papalem omnipotentiam pari modo omni molimine defendere conatur, l.c. in contro. tertia gener. ibi præfat. præmisit de magnitudine rei p. 189. ubi aperte profitetur : *quando de Primatu Ponti-*

Pontificis agitur, de summa rei Christianæ agi. & p. 192. varios autores, Polonos, Gallos, Germanos, Anglos, Hispanos, Italos, Græcos recenset, qui pro Summi Pontificis auctoritate scripserunt, ut commento suo robur addat. Ipse etiam in toto *Libro quarto p. 310. seqq.* summam ejus potestatem spiritualem asserit. In *Libro quinto p. 344. seqq.* de temporali etiam ejus potestate agit, dum vero affirmat: *Papam nullam habere temporalem jurisdictionem directe jure divino*, licet statim addat: *Papam habere summam temporalem potestatem indirecte*, & adeo lectoribus fucum tantum facere videatur; nihilominus tamen hoc Sixto V. Papæ Rom. ita displicuit, ut parum abfuerit, quin omnia ejus Opera Pontificia censura fuerint notata & abolita, uti JOH. BARCLAJVS, Jct. Pontif. in *Libr. de Pot. Pap. Cap. 13. p. 101.* quod contra temporalem Pontificis potestatem scripsit, & sub titulo Vindiciarum contra Bellarminum defendit, ex ore illius ordinis patrum, cujus tunc erat Bellarminus, testatur, ap. D. JOH. GERH. l. c. p. 849. & Bellarm. etiam hac in parte ab ANGELO CARERIO, Pontificio, *L. II. de Pot. Rom. Pontif.* fuit refutatus; uti e contrario ab ADOLPH. SCHVLCKEN. Th. D. & apud Ubios Prof. in *Apologia pro Bellarmino de potestate Rom. Pontif. temporali* defensus. Ex quo videre est, Pontificem Rom. eos plane ferre non posse, qui vel minimum papali ejus omnipotentia detrahere videntur, ut nesciam, utrum veritati consentaneum sit, quando ROB. BELLARM. *L. V. c. I. p. 344.* suam thesin vocat *Catholicorum Theologorum communem sententiam*; Quare etiam idem Sixt. V. l. c. in Bulla contra Henric. III. Regem Galliarum, aperte pronunciat: *se supremam in omnes Reges & Principes universæ terræ, cunctosque populos, & gentes, & nationes non humana, sed divina institutione sibi traditam potestatem*

statem obtinere, quæ vero nulla alia est, quam quæ soli Deo & Christo competit, qui dixit: בני מלכותי ימלכו: Per me reges regnabunt. Prov. IIX, 15. Huc etiam faciunt verba CELSI MANCINI in Tract. de Jur. Princ. L. 3. cap. 1. & 2. ap. D. J. G. DORSCH. in Pentadec. Diff. XIV. §. 43. p. 506. quando scripsit: In Pontifice summo est utraque potestas seu jurisdictio, spiritualis & temporalis, & utriusque omnium est eminentissimus in potestate spirituali, ita etiam in temporalis, adeo, ut liceat de Christi Vicario illud similitudine quadam asserere, quod Plato in Timeo dixit de Deo, quidnam esset Deus, respondit: Non est homo, non cætum, non bonum, sed quid præstantius, Roget quis an summus Pontifex sit Dux, Rex, Imperator, anve Princeps, caute respondebit, si negando assereret. ESSE QUID PRÆSTANTIVS. Sic Ecclesia ex mente Pontificiorum est MONARCHIA EXTERNA SUPREMA TOTIVS ORBIS TERRARVM, in qua oportet Romanum Pontificem habere potestatem ἀρχιεπισκοπικήν, de qua nemini licet disputare, aut judicare, condendi articulos fidei, abolendi scripturas, quas velit, institutiendi cultus & sacrificia. Item condendi leges, quas velit, dispensandi & solvendi, quibuscunque legibus velit, divinis canonicis & civilibus, a quo Imperator & reges omnes accipiunt potestatem & jus tenendi regna de mandato Christi, cui, cum Pater omnia subjecerit, intelligi oportet, hoc jus in Papam translatum esse. Quare necesse est, PAPA, DVM TOTIVS ORBIS TERRARVM, OMNIVM REGNORVM MVNDI, OMNIVM RERVM PRIVATARVM ET PVBLICARVM, HABERE PLENITVDINEM POTESTATIS IN TEMPORALIBVS ET SPIRITVALIBVS, HABERE VTRVMQVE GLADIVM SPIRITVALEM ET TEMPORALEM. in FORM. CONC. in Apolog. Aug. Conf. Art. IV. p. 149. conf. quæ supra

pra §. XII. adduximus, & qui ex professo inter Papistas de hac materia scripserunt: CATALD. de BONCOMPAGNO de Potestate Papæ. LAEL. ZECCH. de Rep. Eccl. JOH. à CAPISTRANO de Autor. Pap. & Concil. JOH. HIER. ALBAN. de Potest. Pap. ANGEL. CARER. de Potest. Rom. Pontif. THOM. BOZIVS de Jure Eccl. Libert. & pot. ABRAH. BZOVIVS de Pontif. Rom. JOH. LAVR. CZEPANSKI Controv. Orient. & Occid. Eccl. de Subjecto pot. Eccl. JOH. FRANC. BESSEL. de Statu Rom. Eccl. aliive quamplurimi, qui conjunctim leguntur in JOH. THOM. de ROCABERTI, Arch. Valent. Bibliotheca Maxima Pontific. ex 21. Tomis constante.

§. XXIII. Progredimur jam ad aliud argumentum, quod Papolatriam Papicolarum arguit. Hoc præbent OPERA & instituta, quæ Papæ ipsorum tribuere non verentur. Summum & præcipuum Dei beneficium & institutum est sacrum ejus verbum, & scriptura canonica, hanc totam per Prophetas V. T. & Evangelistas ac Apostolos N. T. ceu viros sacros Θεοπνεύστους optima fide sine ullo errore nobis consignatam dedit, Non enim lubitu hominis, allata est olim prophetia, sed ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι, ἀκτι ἀ πνεύματος ἁγίου locuti sunt οἱ ἅγιοι θεοῦ ἀνθρώποι ἁγίου Θεοῦ homines. 2. Petr. I, 21. Ipsæ etiam scripturarum literæ sunt ἱεραὶ γραμματεῖα. 2. Tim. III, 15. & Spiritus S. ipsis τὸ πῶς καὶ τί suggestit. Matth. X, 19. 20. ut adeo πᾶσα γραφή Θεοπνεύστος, tota scriptura divinitus inspirata. 2. Tim. III, 16. Totam ut canonem ἀποτίθειον & perfectam regulam quoad doctrinam fidei & morum nobis præscripsit; nam τὰ ἱεραὶ γραμματεῖα sunt τὰ δυνάμενα σοφίαι εἰς σωτηρίαν, quæ possunt sapientem reddere ad salutem, & tota scriptura divinitus inspirata ὠφέλιμος utilis ad doctrinam ad redargutionem, ad correctionem, ad disciplinam injustitia. Ut sit æterius perfectus

fectus homo Dei, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐζητισμένος. ad omne opus bonum perfecte instructus. 2. Tim. III, 15. 16. 17. quæ nec additionem, nec diminutionem patitur. Unamquamque rem, quam ego præcipio vobis, eam observantes facite, וְלֹא תִשְׁבְּחוּ אֶת הַדָּבָר לֵאמֹר כִּי הוּא מִן הַדָּבָר הַזֶּה ne addito ei, : וְלֹא תִשְׁבְּחוּ אֶת הַדָּבָר לֵאמֹר כִּי הוּא מִן הַדָּבָר הַזֶּה neque detrahito ex ea. Deut. XIII, 1. Testor cuius audienti verba prophetiæ libri hujus, εἰάν τις ἐπιτηδῆ πρὸς ταῦτα, si quis adjecerit ad hæc, imponet ei Deus plagas, scriptas in libro isto. Καὶ εἰάν τις ἀφαιρῆ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, Et si quis abstulerit aliquid ex verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus ex libro vitæ, Ἐξ ἑκείνης τῆς πόλεως, Ἐξ ἑκείνης τῆς πόλεως, Ἐξ ἑκείνης τῆς πόλεως, Et ex urbe illa sancta, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ, Ἐξ ἑκείνης τῆς πόλεως, Et ex iis, quæ scripta sunt in libro isto Apoc. XXII, 18. 19. in nullo fidei articulo. Nemini quicquam licet dicere vel statuere extra scripturam; Ἐδὲν ἔκτος τῶν προφητῶν. Act. XXVI, 22. nec sapere ὑπὲρ τὸ γεγραπτόν, præter & ultra id, quod scriptum est, I. Cor. IV, 6. הַזֶּה הַדָּרֶךְ הַזֶּה Hæc ista via est, incedite per eam. : וְכִי תִשְׁמְרוּ אֶת יְמֵינֵי וְאֶת יְמֵינֵי, aut quum sinistram petitis, semel & semper dixit divina veritas in omnibus, quæ ad fidem & mores pertinent. Jes. XXX, 21. etiam si angelus ex cælo evangelizet vobis, καὶ ὁ ἄγγελος ἐνηγγελισάμεθα ὑμῖν, præter id, quod vobis evangelizavimus, anathema esto. Gal. I, 8.

Sed Papa
Script. S.
detrahit.

§. XXIV. Talis angelus, an bonus, an malus, res ipsa docet, est Papa Romanus, Papicolarum idolum cum suis affectis; qui omnia hæc nihili habet, & plane divinam majestatem & credendi, quicquid velit, & faciendi, quod libet, vel spreto Dei verbo, vel instar nasi cerei detorto & distraeto, & pro autoritate aliis credendum & faciendum mandandi sibi arrogat. Sic Papa SCRIPTVRÆ SACRÆ DETRAHIT. Manifestum hoc facit furtum & sacrilegium Papæ in puncto subtracti calicis in S. Cæna. Quod
usus

usus S. Coenæ integer sub utraque specie panis & vini a
 Christo sit institutus, nullus forsan mortalium, qui sacra Bi-
 blicia legit, & pro Dei verbo habet, ibit inficias; Uti enim
 de pane consecrato dixit: *λάβετε, φάγετε*; sic pari modo
 de consecrato vino in calice: *Πίετε ἐξ αὐτοῦ*, imo adhuc ad-
 didit: *πάντες*, quod de consecrato pane non ita expressum
 legitur. *Matth. XXVI, 26. 27.* Hæc Christus; sed quid
 facit Papa Romanus? detrahit verbis Christi τὸ πάντες, &
 sanguine Christi in consecrato calice, laicos, imo clericos
 non consecrantes privat & spoliat. Postquam enim ultra
 mille annos usus sub utraque in Ecclesia sartus tectus ser-
 vatus fuerat, in Concilio demum CONSTANTIENSI anno
 1415. d. 15. Jul. *Sess. 13.* communio sub una specie fuit decre-
 ta, protervis his verbis, Christo in faciem contradicenti-
 bus: *LICET CHRISTVS suis discipulis administraverit
 SVB VTRAQVE specie panis & vini venerabile hoc sa-
 cramentum, tamen HOC NON OBSTANTE communio-
 nem tantummodo SVB SPECIE PANIS habendam esse
 pro lege, quam non liceat reprobare.* in Concilio postmodum
 TRIDENT. an. 1562. d. 16. Jul. *Sess. 21.* sub anathemate
 corroborata; Sic enim habet Canon. 1. *si quis dixerit ex
 Dei præcepto, vel necessitate salutis omnes & singulos Chri-
 sti fideles VTRAMQVE SPECIEM sanctissimi Euchari-
 sticæ Sacramenti sumere debere, anathema sit. Can. 3. Si
 quis negaverit totum & integrum Christum, omnium gra-
 tiarum fontem & auctorem, SVB VNA PANIS SPE-
 CIE sumi, quia, ut quidam false asserunt, non secundum
 ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur, ana-
 thema sit:* Et bene etiam notanda sunt verba, quæ l.c. Cap. I.
 leguntur: *ETSI CHRISTVS Dominus in ultima cœna
 venerabile hoc sacramentum IN PANIS ET VINI
 SPECIEBVVS instituit, & Apostolis tradidit, NON*
E TA-

TAMEN illa institutio & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles, statuto domini ad utramque speciem adstringantur. & Cap. III: QVAMVIS Redemptor noster in suprema illa Cæna hoc sacramentum IN DVABVS SPECIEBVS instituerit, & Apostolis tradiderit, TAMEN fatendum est, etiam SVB ALTE-RA TANTVM SPECIE totum atque integrum Christum, verunq[ue] sacramentum sumi, quæ plane ad insolentem modum Concilii Constantiensis dicuntur. Et in hunc usque diem in Ecclesia Pontificia rigidissime servata, ut nec preces & suspiria, nec postulata, nec ipsa Christi verba eam sub utraque a Papa, Papico-larum Vice-Deo, extorquere potuerint. conf. D. AVG. PFEIFFER. Act. rei amotæ contra Papam in puncto subtracti sacri calicis, & inter ipsos Pontificios GE-ORG. CASSANDR. Dialog. de Commun. sub utraque specie, quæ simul cum D. GEORG. CALIXT. Dis-sert. de eadem controversia est impressa. Huc etiam pertinet clausula orationis dominicæ, ἐτι οὐ ἐστιν ἡ βασι-λεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας. Ἀμήν. Quia tuum est regnum, & potentia & gloria in secula. Amen. Matth. VI, 13. quam Scripturæ S. abjudicat ROB. BELLARM. ita enim de eadem scribit in Controv. Christ. fidei T. IV. tert. Controv. gen. tert. contr. princip. de bo-nis operibus in part. L. I. C. 6. p. 429. Certum est, EA VERBA NON ESSE DE TEXTV EVANGELII, SED INSERTA fuisse a Græcis ex consuetudine, quam habent ea verba recitandi post orationem dominicam in sacrificio Missæ. Nam Latini etiam antiquissimi, & græcæ lingue periti, ut Tertullianus, Cyprianus, Am-brosius, Hieronymus, Augustinus nullam horum verborum mentionem faciunt; Videtur igitur illa esse appendix
quæ

quædam orationis dominicæ apud Græcos, sicut est apud Latinos illud: *Libera nos quæsumus, domine, &c.* Nam sicut apud nos non continuantur hæc verba cum oratione dominica; ita neque apud Græcos continuantur, ut perspicuum est ex Liturgia Chrysostomi; quæ vero nimis audacter pronunciantur. Latinorum silentium nihil probat contra græcum textum authenticum, & græcis opponimus exemplaria antiquissima græca & Syriaca, in quibus verba hæc leguntur, ut & omnes prope interpretes græcos, quod etiam Bellarminum latere non potuit & tamen non erubescit, clausulam hanc orationis dominicæ e textu Evangelico statim expungere, cui, in quantum mihi innouit, nemo ex suis contradixit, ut jam taceam Leon. X. ipsum Papam, de quo Baleus & Fovellus refert ap. D. JOH. GERH. *l. c. p. 946.* quod Evangelium appellavit *fabulam de Christo* adeoque omnem ei divinitatem detraxerit. In ipsos ergo Pontificios, quod MART. BECAN. *in Manual. Controv. L. I. C. I. qu. 1. p. 3.* ad nos *αἰδέωσ* applicuit, melius quadrat, quod de Manichæis AVGVSTIN. *in Libro de bono persev. Cap. II.* scripsit: *Scripturas sic accipiunt, ut suo quedam privilegio, imo sacrilegio, quod volunt, sumant, quod NOLVNT, REFICIANT.*

§. XXV. *Papa SCRIPTVRÆ s. ADDIT.* Ad-^{Script. s. ad-}dit eidem ceu *libros canonicos* omnes illos, quotquot in veteri *Vulgata* versione latina inveniuntur. Fusc de iisdem agit ROB. BELLARM. *l. c. T. I. L. I. C. 4. 5. p. 4. seqq.* brevius MART. BECAN. *l. c.* refutatus a D. VALENT. VELTHEM. *in pec. Diff. de canone;* siquidem fundamentum, cui hoc assertum superstruitur, est valde lubricum, quia nempe a Concilio Tridentino pro canonicis fuerunt agniti, id quod idem ab aliis con-

ciliis per traditionem accepisset; quasi vero concilium quoddam, vel tale conciliabulum, quale Pontificii jactant, libros pro canonicis declarare posset, quos Christus & Apostoli pro iis non habuerunt, & nusquam ut tales citarunt, quive & inter se, & cum aliis vere canonicis libris in multis pugnant. *Concil.* tamen *TRIDENT. sess. 4. in decreto de canonicis script.* hos libros omnes pro canonicis declaravit, & anathema ei dixit, qui libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverant, & in veteri vulgata latina editione habentur, pro sacris & canonicis non susceperit. Addit eidem *traditiones αἰνεώσους*, & non scriptas, ceu creditu necessarias ad vitam & salutem. Sic declarat *Concil. TRIDENT. l.c. & traditiones ipsas, tum ad fidem tum ad mores pertinentes pari pietatis affectu & reverentia* suscipit & veneratur. Agit de iisdem *MART. BECAN. l.c. c. 2. p. 22. seqq.* & *ROB. BELLARM. l.c.* totum *Librum quartum* conscripsit de *Verbo Dei*, ut ipse appellat, *non scripto*, sive traditionibus, quas in divinas, apostolicas & ecclesiasticas divisit, & in eo totus est, ut & eas esse, & necessarias esse ostendat; in quibus omnibus vero aërem ferit; licet enim eadem omnia, quæ de iis profert, essent vera, quæ vero non sunt vera, nihil tamen lucratur, cum potius easdem adducere debuisset, & probare, quod sacris literis sint conformes, aliàs enim nec esse possunt, & etiamsi sint, non necessariae essent, sed supervacaneæ, ab ipso Christo refutate, qui *παρεδόσεις προτέρων*, *traditiones Seniorum* rejicit. *Matth. XV, 6.* & a Paulo damnatae, qui ei anathema dicit, qui aliud evangelizat *παρ' ὃ παρελάβε*, *præter id, quod accepit.* *Galat. I, 9.* nempe ab ipso Christo, & viris *θεοπνεύστοις.* conf. *DAN. CHAM. in Panstr. Cath. T. I. L. 9. C. 11. § 12. p. 154. sqq.*

§. XXVI.

§. XXVI. *Papa SCRIPTURÆ S. CONTRADI-*
CIT. Sic *Scripturam S. à laicis legi prohibet contra*
Scripturam S. cum in eum finem fit scripta, ut legatur,
nec intelligi possit, cum tamen debeat, nisi legatur, & ne-
mo nostrum ἀνθρώπος fuerit oraculorum divinorum. v. D.
 JOH. CONR. DANNH. *Hodosoph. Christ. Phæn. 1. p.*
m. 86. seqq. & DAN. CHAM. l. c. L. 10. toto p. 178. sq.
 Oracula divina apertissima sunt: *Et erunt verba ista, quæ*
ego præcipio tibi hodie: על-לבבך in corde tuo. Eaque
acute ingeres filiis tuis, ודברת בם & loqueris de eis,
quum sedis domi tuæ, & quum ambulas per viam, quum
cubas, & quum surgis. Etiam alligabis ex על-ידך su-
per manum tuam, & erunt pro frontalibus בן עיניך in-
ter oculos tuos. וכתבתם & inscribes ea postibus domus
tuæ, & portis tuis. Deut. VI, 6-9. Ἐρευνᾶτε τοὺς γεγραμμένους.
Scrutamini Scripturas. Job. V, 39. ubi ἐρευνᾶτε est impe-
rativus, non indicativus, alias Christus laudasset Ju-
dæos, non tantum obiter scripturam legentes, sed & sen-
suum ejus accurate perscrutantes, quod tamen non fece-
runt; & etiamsi pro indicativo habeatur, a Christo tamen
illud scrutinium non prohibetur, ut Papa facit, sed lau-
datur. Et sic etiam contradictio scripturæ sacræ, est
apertissima, & eo magis horrenda, cum non tantum scri-
ptura sacra a laicis legi prohibeatur a Papa, sed & ipsa in
Indicem librorum prohibitorum ponatur, siquidem in
hoc Indice Librorum prohibitorum Romæ 1559. impres-
so, expresse legitur titulus, Biblia prohibita, notante Sum-
me Rev. Dno. D. ERN. SALOM. CYPRIAN. in Hi-
lar. Evang. Vorbericht. C. III. §. 2. p. 32. non tamen sine
blasphemia inter libros prohibitos numerari possunt, quæ
Deus ipse legenda mandavit. Nihilominus tamen re-
centissime Clemens XI. P. R. in famosa illa bulla Unige-

nitus, hanc etiam Quesnellii thesin, quæ octuagesima est inter rejectas. *Lectio Sacræ Scripturæ est pro omnibus*, damnavit & reprobavit. Et licet de hodierno Romanorum Præsule, *Innocentio XIII.* fama sæpius tulerit, eum lectionem Scripturæ S. suis concedere velle, dum vero constitutionem illam, quod nuperrime adhuc nova literaria confirmarunt, simpliciter accipiendam mandat, eo ipso sibimet ipsi egregie contradicit.

Dispensat in
prohibitis
gradibus con-
tra Script. S.

§. XXVII. Dein *dispensat* Papa contra jus divinum in prohibitis ab ipso Deo consanguinitatis gradibus. Hoc praxis Pontificia ad oculum testatur. Nam Emanuel, Rex Portugallix duas sorores, altera, cum qua pari modo matrimonium fuerat consummatum, adhuc superstitite, uxores habuit. Ferdin. Rex Sicilia, sororem patris sui, ex dispensatione Pontificis, quæ omnia tamen in lege divina severe sunt prohibita. Nec ipsi hoc negant Pontificii, sed in thesi profitentur, quod gradus conjugii, in *Levit. 18. & 20.* à Deo prohibiti, excepto primo gradu consanguinitatis, & primo affinitatis in linea recta, quanquam nec ratione hujus inter se concordent, solos Judæos obligent, non Christianos, adeoque per Papam Rom. sint dispensabiles. v. ROB. BELLARM. *l. c. T. III. de Matrim. L. I. c. 27. & 28. p. 546. 551. seqq.* cum non sint juris naturæ, quod etiam *Concil. TRIDENT. Sess. 24. de Sacram. Matrim. can. 3.* sub anathematis fulmine confirmat: *Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis & affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis ipsorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant & dirimant, anathema sit.* Et ita contradicunt Deo, qui non tantum leges has ipse dedit, sed eas etiam juris naturæ esse verbo & facto testa-

testatus est. *Levit. XIX, 24. 26. 27.* cum alias gentes non dedissent poenas violatorum conjugii graduum, nisi ipsa lex naturæ ipsis dicitasset hos, quibus se contaminarunt, esse prohibitos; Contradicunt Marco, qui & in N.T. mosaicam prohibitionem in casu non ducendæ uxoris fratris repetiit, & simpliciter rejecit. *ἐκ ἑξῆσι ἔχον τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.* *Non licet habere uxorem fratris sui. Marc. VI, 18.* Contradicunt divo Paulo, qui conjugium cum uxore patris ut talem scortationem damnat, *ἥτις ἐστὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, quæ ne inter gentes quidem nominatur. 1. Corinth. V, 1.* Contradicunt ipsi juri naturæ. Sana enim ratio unicuique dicitat; nullam legem justo titulo datam, ab alio mutari posse, vel dispensari, quam eo, qui legem condidit, multo magis nullæ leges ab ipso Deo datæ & præceptæ, ab ullo homine sunt dispensabiles, quippe qui solus *εἷς ὁ νομοθέτης, unus ille legislator. Jacob. IV, 12.* Jam vero ipsi negare non possunt, nec volunt, leges quoad gradus prohibitos ab ipso Deo datas esse, ergo Papa, qui tamen in iisdem dispensat, ea sibi sumit, quæ solius sunt Dei. v. D. CASP. ERASM. BROCHMAND. *Syst. Theol. Art. 43. de Conjug. Cap. 4. qv. 39. p. 567. qv. 50. p. 570.* DAN. CHAM. *l. c. T. III. L. 18. C. 9. sqq. p. 332. seqq.* Quod tamen mirum non est, cum Glossator dicat *Dist. 34. Cap. 18.* quod Papa CONTRA APOSTOLVM dispensare possit. & *Causa 15. qv. 6. c. 2.* Dico, quod CONTRA FVS NATURALE Papa potest dispensare ap. D. ANDR. KESLER. *in Bello Rel. Chr. & Pap. L. I. c. 2. n. 6. p. 99.* addit equidem: *Dum tamen non contra Evangelium, vel contra articulum fidei, tamen contra Apostolum dispensat; quæ vero errorem hunc scripturæ contrarium non minuit, sed augent. nec non PHILIPP. DECIVS & QVINTIL. MAN-*

MANDOSIVS ap. D. LEONH. HVITER. l. c. p. 13. *Papa CONTRA FVS, SVpra FVS, EXTRA FVS omnia potest, & quicquid ille vel approbat, vel reprobatur, id omnes approbare vel reprobare debent.*

Nova instituit sacramenta contra Script. S.

§. XXIX. Porro nova instituit sacramenta contra Scripturam S. Rom. Papa. Solus Deus instituere potest sacramenta, quia solus est autor salutis nostræ, ergo solus etiam ordinare potest media salutis, Sacramenta, & ea sola sacramenta esse possunt, quæ ab ipso Deo in scriptura S. instituta sunt. Papa vero Romanus, uti ex una parte sacratissimum eucharistiæ sacramentum per notissimam *κυριολεκψία*, contra Scripturam S. mutilavit, de quo jam egimus §. 24. ita ex altera parte contra eandem numerum sacramentorum auxit, cum juxta Script. S. duo tantum esse possint, ipse vero septem finxerit sacramenta. Sic *Concil. TRIDENT. definit Sess. VI. can. 1. Si quis dixerit, sacramenta novæ legis, non fuisse omnia à Jesu Christo, Domino nostro, instituta, aut esse plura, vel pauciora, quam SEPTEM, videlicet Baptismum, confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam unctionem, ordinem aut matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse VERE & PROPRIE sacramentum, anathema sit.* Fatentur equidem apud ROB. BELLARM. l. c. T. III. L. I. Cap. 23. p. 41. Auctorem sacramentorum solum esse Christum, & hoc etiam profitentur in *Concil. TRIDENT. l. c.* sed ipso facto contradicunt, dum ea pro proprie dictis sacramentis agnoscunt, quæ scriptura non agnoscit. v. D. CASP. ER. BROCHM. l. c. T. II. de Bapt. c. VI. qv. 2. p. 423. seqq. Sic etiam ROB. BELLARM. l. c. c. 21. p. 37. vere asserit: *Res & verba sacramentorum ita determinata esse, ut nihil addere, minuere, aut mutare liceat; & dein p. 38.*

l. c.

l. c. quoad verba, se ita explicat: *Sex modis contingere posse formæ variationem, nimirum per additionem alicujus vocis, detractionem alicujus vocis, mutationem, ut si una ponatur loco alterius, corruptionem alicujus vocis, detrahendo vel mutando aliquam syllabam, denique per interruptionem, ut pronunciando unam partem formæ, ac deinde quiescendo per aliquod spatium, vel loquendo aliquid impertinens, & tum demum perficiendo formæ pronuntiationem.* Sed non video, quomodo hæc cum praxi Romanæ Ecclesiæ consistere possunt, quippe quæ in sacro synaxeos sacramento pro lubitu detrahit, mutat, corrumpit, & unam speciem pro altera ponit. Contrarium etiam eidem est ipsum *Concil. TRIDENT.* quippe quod Ecclesiæ potestatem concedit de sacramentis disponendi, & ea mutandi. Ita enim *Seff. XXI. Cap. 2.* declarat, *hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire judicaret.* Sed eo ipso ipsi Christo, & omnibus Evangelistis contradicit. Addit equidem: *salva illorum substantia,* sed hanc non curat, & suo etiam arbitrio ac juri subjicit; dum vero sacramenta non nisi à Deo institui posse asseritur, & tamen multa a Papa esse instituta affirmatur, sequitur, quod Papa seipsum Deum faciat in condendis novis sacramentis, imo etiam superiorem Deo in mutandis sacramentis a Deo institutis. Adeoque Papa vel est Deus, condens sacramenta, vel sacramenta à Papa instituta sunt falsa, quia non nisi a Deo possunt institui.

§. XXIX. Imo, ut alia silentio præteream, Papa *Novos facit* *fidei articulos* contra Script. S. *facit fidei articulos,* quod ea omnia *contra Script.*

F

ad S.

ad oculum comprobant dogmata, quæ Script. S. sunt contraria, & tamen in Ecclesia Pontificia & creduntur, & docentur, & defenduntur. Septendecim tales articulos collegit D. ANDR. KESLER. in *Bello rel. Chr. & Pap. L. II. C. 2. p. 141. seqq.* Jam pauca quædam tantum attingam. Talis est apud Pontificios fidei articulus de obscuritate Scripturæ S. Scriptura S. dicit *נר להגלי רברר* *Lucerna pedi meo verbum tuum ואור* & *lux semite meæ. Pf. CXIX, 105.* Verbum Dei ut *ἀντίστινον*, ita *ἀντοφῶς* est. Pontificia Ecclesia docet: *Scripturam S. absque Ecclesiæ & Papæ interpretatione obscuram esse.* v. ROB. BELLARM. de *Controv. de Verbo Dei L. III. c. 1. & 3. p. 52. & 56.* Talis de invocatione sanctorum. Script. S. dicit: *Jehevam, Deum tuum timeto,* *ואתו תעבר* & *ipsum colito. Deut. VI, 13.* & Christus explicat: *Dominum Deum tuum προσκυνήσεις, adorabis, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, & ipsi soli servies. Matth. IV, 10.* ubi exclusivam addit, & Hebraum *תעבור* s. *δελεύσεις* per *λατρεύσεις* exponit, & per consequens Papistarum distinctionem inter *δελείαν* & *λατρείον* rejicit. Ecclesia Pontificia docet: *Sanctos sive angelos, sive homines pie & utiliter a videntibus esse invocandos.* v. ROB. BELLARM. l. c. T. II. de *Eccl. Triumph. L. I. C. 9. p. 294.* & Concil. TRIDENT. *Sess. XXV. de invocat. sanct.* asserit: *Bonum atque utile esse suppliciter sanctos invocare, illos vero, qui negant, sanctos invocandos esse, aut, qui asserunt, eorum invocationem esse idolatriam, impie sentire;* & ita tamen Script. S. sentit. Talis de mala concupiscentia. Scriptura S. dicit: *Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστίν, Quicquid ex carne natum est, caro est. Joh. III, 6.* & ἡ *σάρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τὸ πνεύματος. caro ista concupiscit adversus spiritum. Gal. V, 17.*

V, 17. Ecclesia Pontificia docet: *Natura corruptio-
nem sive concupiscentiam, qualis remanet post baptismum
in regeneratis, non esse peccatum originis, imo nullum ex
se, & natura sua peccatum.* v. ROB. BELLARM. l. c.
T. IV. de amiss. grat. & statu peccati L. V. c. 7. p. 119.
Similia leguntur in Concil. TRIDENT. Sess. V. in decre-
to de peccato orig. his verbis: *Hanc concupiscentiam, quæ
nempe in baptizatis remanet, quam aliquando APO-
STOLVS PECCATVM APPELLAT, sancta Syno-
dus declarat, Ecclesiam Catholicam NVNQVAM IN-
TELLEXISSE PECCATVM APPELLARI, quod ve-
re & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex
peccato est, & ad peccatum inclinat, si quis autem con-
trarium senserit, anathema sit; quibus vero Apostolo
in faciem contradicit, qui concupiscentiam hanc ex-
presse ἐμμετρίαν nominat. Rom. VII, 7. nec non in sequen-
tibus, ubi declarat, non esse sue intentionis comprehen-
dere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, bea-
tam & immaculatam virginem Mariam, cum Scriptu-
ra S. non Mariam, sed solum Christum excipiat, quod
sit χωρισμένος ἀπὸ τῶν ἐμμετρίων. Separatus a pecca-
toribus. Hebr. VII, 26. quem titulum tamen: Impol-
lutus & à peccatoribus segregatus, ABR. BZO-
VIVS l. c. supra §. 9. inter nomina Papæ blaspheme
retulit; imo sibi met ipsi adversatur, quippe quod in præ-
cedentibus scribit: *Si quis Adæ prævaricationem sibi soli
& non ejus propagini asserit nocuisse, -- anathe-
ma sit; cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum
hominem peccatum intravit in mundum, & per pec-
catum mors, & ita in omnes homines mors per-
transit, in quo omnes peccaverunt.* Talis de merito
operum in justificatione. Scriptura S. dicit: *Scimus non**

justificari hominem ex operibus legis, ex operibus legis ἐξ ἔργων νόμου, ex operibus legis ἐκ τῆν διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. sed per fidem Jesu Christi, etiam nos in Christum Jesum credimus, ut justificaremur ἐκ πίστεως Χριστοῦ, ex fide Christi, καὶ ἐκ ἐξ ἔργων νόμου, Ἐ non ex operibus legis, διότι ἔ δικαιοσύνηται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. propterea quod non justificabitur ex operibus legis ulla caro. Gal. II, 16. Justificamur δωρεὰν τῆ αὐτῆ χάριτι gratis, ejus gratia per redemptionem factam in Christo Jesu. Rom. III, 24. Quod si per gratiam, ἐκ ἐτι ἐξ ἔργων, non jam ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia; sin ex operibus, ἐκ ἐτι ἐσι χάρις, jam non est gratia alioquin opus jam non est opus. Rom. XI, 6. Ecclesia Pontificia docet: Fidem solam non justificare. v. ROB. BELLARM. l. c. T. IV. de Justif. c. 12. seqq. p. 309. seqq. quod & Concil. TRIDENT. confirmat Sess. VI. can. 9. Si quis dixerit, sola fide impium justificari -- anathema sit: can. 12. Si quis dixerit, fidem justificantem nihil aliud esse, quam fiduciam divine misericordie peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua justificamur, anathema sit. can. 14. Si quis dixerit, -- hac sola fide absolutionem Ἐ justificationem perfici, anathema sit. Imo ROB. BELLARM. blaspheme hanc doctrinam mendacium appellat, quando l. c. T. II. de Not. Eccl. L. IV. c. II. p. 81. scribit: Sectarii nostri temporis docent, omnem hominem justificari sola fide speciali, qua quisque certo credit, se propter Christum coram Deo esse justum, quod cum quolibet paradoxo comparari potest, non enim est id supra vel præter rationem, sed plane contra rationem, (nempe Bellarmini, qui doctrinam Evangelicam de Justificatione plane non intellexit.) Quæro enim, pergit Cardin. cum incipio credere, me esse justum, vel sum justus, vel injustus, si ju-

si justus, igitur non justificor per fidem, qua credo, me esse iustum, quia ista fides est posterior mea justitia, si injustus, ergo ista fides est falsa, ergo non est fides divina justificans, nisi dicamus, homines JUSTIFICARI PER MENDACIVM; Et sic, Spiritus S. mendax est, qui dixit: Τὸ μὴ ἐργαζομένῳ, non operanti, πιστεύοντι δὲ, credenti vero in eum, qui justificat impiūm, λογίζεσθαι ἢ πίστις αὐτῶ ἐκ δικαιοσύνης. imputatur fides sua ad justitiam. Rom. IV, 5.

§. XXX. Sic non verentur Pontificii Scripturæ S. *Et hæc potestas Papæ a suis conceditur.* in faciem contradicere, ut novos tantum, quos Papa excogitavit, fidei articulos tueantur. Nec mirum hoc est, cum ipsi, reclamante licet Scriptura S. Papæ plenariam concedant potestatem, fidei articulos pro lubitu condendi vel prohibendi. Papa IMMVTARE POTEST RERVVM NATVRAM, substantialia unius rei applicando alteri, imo potest aliquid de nihilo facere, DE INJUSTITIA JUSTITIAM, corrigendo jura, & mutando. in Decret. de transl. Episc. cap. 4. in glossa, & de concess. præb. c. proposito ap. D. LEONH. HVTTER. II. mal. R. P. p. 6. Papa est metrum & regula, ac scientia credendorum. JOH. de TVRRECREMATA in Summ. de Eccl. Lib. 2. Cap. 203. NOVVM SYMBOLVM condere solum ad Papam spectat, quia est caput fidei Christianæ, cujus autoritate omnia, que ad fidem spectant, firmantur, & roborantur. Sicut potest novum symbolum condere, sic potest NOVOS ARTICVLOS supra alios multiplicare. AVG. TRIVMPH. ANCON. qv. 59. art. 1. & 2. Papa potest inducere NOVVM ARTICVLVM FIDEI. NICOL. Abbas Panormit. in cap. cum Christus, de heret. n. 2. Papa potest facere NOVOS ARTICVLOS FIDEI, id est, quod modo credi oporteat, cum sic prius non oporteret. PETR. de ANCHORANO

in id cap. v. D. J. G. DORSCH. Kirch. dev. prelim. p. 124. sq. ABRAH. BZOVIVS l. c. supra §. 9. Tit. 22. vocat Papam: Conditorem dogmatum. Etiam supra & contra Scripturam. Papa CONTRA EPISTOLAS PAVLI potest statuere. CAROL. RVINVS Conf. 109. num. 9. Vol. 5. v. D. LEONH. HVTT. l. c. p. 9. Potestas Papæ major est Apostolo ac potest dictis apostolicis derogare. ROTA. decis. l. n. 3. v. D. JOH. GERH. in Confess. Cath. L. II. Art. III. app. p. 946. Et ipse etiam Papa potestatem hanc soli Deo competentem sibi sumit, siquidem Papa Leo X. inter alios articulos, quos in Luthero rejecit, etiam vigesimum sextum damnavit, qui hujus tenoris: Certum est, in manu Ecclesiæ aut Papæ non esse statuere articulos fidei. & PHILIARCH. de offic. Sacerd. T. I. L. III. c. 2. eam impiam Lutheranorum hæresin vocat, qui dixerunt, nullam esse in Ecclesia potestatem condendi novos articulos. ap. D. J. GERH. l. c. p. 948. Ergo in Ecclesia Pontificia hoc certum est, & certum simul, Papam Romanum eo ipse Vice-Deatum proterve affectare.

Papæ tribuitur divinus cultus adorationis, qui soli Deo est proprius.

§. XXXI. Ad ultimum apertam Papicolarum Papolatricam arguit *DIVINVS*, quem Papæ tribuunt, *CULTIVS*, nempe *ADORABILITAS*. Quod *solus Deus* trinunus sit adorandus, & religiose colendus, apertissima veritas est ex ore ipsius Christi. *Dominum Deum tuum προσκυνήσεις, adorabis, & αὐτῷ μόνῳ ipsi soli servies. Matth. IV, 10. & Dei. Ego sum Jehova, illud est nomen meum, וְכִבְדוֹרִי לְאַחֵר לֹא-אֶתֶן, & gloriam meam alteri non dabo, וְתוֹהָלֵתִי, & laudem meam sculptilibus. Jes. XLII, 8.* Uti enim essentia divina divisionem non admittit, ita nec honor divinus, quia eminentia adorationis, sive adorabilitas soli divinæ essentia est propria. In Christo homi-

ne

ne vero non est ἄλλος καὶ ἄλλος, ut Theologi nostri loquuntur, sed tantum ἄλλο καὶ ἄλλο, quare cultus religiosus adorationis, qui soli Deo Trino adscribitur, humanitatem Christi non excludit, sed includit; & omnes honorare debent filium, κατὰ τὴν τιμῶσι τὸν πατέρα. sicut honorant patrem. Job. V, 23. uno eodemque cultu, nempe quoad rem, licet non quoad habendi modum, cum Deus κατ' αὐτὸ & φύσει, humanitas vero Christi κατ' ἄλλο & χάριτι per unionis gratiam adoretur. Phil. II, 9. 10. 11. quia nempe humana natura filii Dei particeps facta est divinæ tum naturæ tum hypostaseos.

§. XXXII. Pontificii vero gloriam hanc Dei alteri etiam dant, nempe Papæ Romano. Inter hos adula-^{Papæ etiam exhibetur verbo & factis.}tores & adoratores Rom. Pontificis vel primum locum obtinet ADAMVS TANNERVS (per anagramma non incommode: *An tam nudus eras?* nuditatem enim idololatriæ hujus cultus aperte detexit) in *Theol. Schol. T. III. disp. I. quæst. 2. dub. 2. n. 61.* Verba ejus leguntur in D. JOH. GEORG. DORSCH. *Pentadec. Diff. XIV. §. 44. p. 507.* & ita habent. *Vicarius Christi duplici potest honore coli: Primo per simplicem mentis apprehensionem, agnoscendo quodammodo IN ILLO CHRISTVM, cujus personam & munus sustinet, & hoc modo EODEM CVLTV, QVO CHRISTVS, VT HOMO, COLITVR, ADORARI POSSET, ita quidem, ut talis cultus proprie & per se ad Christum, per accidens vero solum & relative ad ejus vicarium tenderet, quod tamen honoris genus existimo consuetum non esse. Secundo FVXTA PROPRIAM, DIGNITATEM VICARII, quam a Christi dignitate ut homo & supremus Ecclesiæ moderator, habet derivatam, honore quodam inferiori; quem ipsum tamen*

AD

AD EVM HABITVM pertinere censeo, QVO CHRISTVS itidem VT HOMO COLITVR. Similia imo majora habet AVGVSTIN. de ANCONA in *Summ. de Pot. Eccl. qv. 9. art. 1. p. 63.* ubi quaestionem movet: *Utrum Papæ debeat honor, qui debetur Christo, secundum quod Deus?* Et ita respondet: *Videtur, quod HONOR, QVI DEBETVR CHRISTO, SECVNDVM QVOD DEVS, DEBEATVR PAPÆ, quia honor debetur potestati: Sed VNA EST POTESTAS CHRISTI, SECVNDVM QVOD DEVS EST ET PAPÆ. Quod probatur, quia potestas Christi, secundum quod Deus, est peccata remittere juxta illud Marc. 2. quis potest peccata dimittere nisi solus Deus? illud autem convenit Papæ, quia quodcunque ligat vel solvit supra terram, est ligatum vel solutum in cælis, juxta Matth. XVI, 19. IDEM ERGO HONOR DEBETVR VTRIQVE.* Hoc modo blaspheme Christo & Anti-Christo idem adorationis cultus adscribitur. Sic FRANCISCVS PATRITIVS apud D. J. G. DORSCH. in *Anti-Kirch. p. 119.* dixit, quod Papa R. sit *Verus Christi Vicarius, in quo Christus ipse -- adorandus.* & in *Ej. Anti-Corn. Cap. 24. §. 12. p. 296.* CARD. COLVMNA, quod eum angeli in cælis revereantur, portæ inferorum timeant, totusque mundus adoret. Pari modo ADOARD. GVALANDVS de *mor. & civ. facult. L. XIV. c. 3.* scribit: *Merito sanctissimus appellatur Papa, & ab omnibus Christianam religionem profitentibus QVASI QVIDAM DEVS ADORATVR & colitur.* v. D. WILH. LYSER. *Disp. de Idol. Pontif. §. 98. p. 69.* non tantum cultu dulix, sed etiam hyperdulix, ut RAYNAVD. *Monast. Pontif. sub not. 3. tr. 1.* expresse profitetur: *Non qualemcunque cultum ei esse impendendum, sed supra communem ordinem*

ordinem cultus religiosi sanctis tributi, ita, ut cum sanctis exhibeatur cultus dulcis, PONTIFICI TAMEN DEBEATUR CULTVS HYPERDVLIÆ. v. D. JOH. GVNTH. *Demonstr. ex Epist. ad Rom. quod Ecclesia Luth. sit apostolica. Rom. vero apostatica. p. 98.* Et quid opus est verbis? ubi ipsum factum effatum comprobatur. Probatio omni exceptione major est religiosa pedum Papalium deosculatio, quam ipsi Pontificii ad exemplum Magdalenaë, pedes Salvatoris osculando, peccatorum veniam petentis, introductam esse dicunt. Hanc Romanus Pontifex non tantum admittit, sed & exigit, non ab inferioris tantum ordinis Viris, sed a Summis etiam Principibus & Regibus. Sic præcipitur in *Libro Cerem. Lib. I. Sect. 5. p. 51.* Imperator, ut primum Pontificem videt, detecto capite illum, genu terram tangens, veneratur, & iterum, cum appropinquat ad gradus sedis, genu flectit, demum cum ad Pontificis pedes pervenit, illos in reverentiam Salvatoris devote osculatur. Sic defenditur a parasitis sedis Pontificia. JOSEPH STEPH. VALENTIN. in *Tract. de oscul. ped. Rom. Pont. c. 9.* scribit: Pontifex Christi personam sustinet, ideo ejus vice oscula pedum excipit. & ANTONIN. DIAN. *Part. 2. tit. 22. cap. 5. §. 4.* Non minor honor debetur Papæ, quam Angelis, ideo Papa recipit a fidelibus adorationes, prostrationes, & oscula pedum. ap. D. J. GERH. *l. c. p. 955.* imo ambo integros tractatus de adoratione & osculo pedum Papæ ediderunt, uti & ANTON. MAZARONIVS, aliique; quæ vero malam causam non probant, sed produunt, siquidem Papa Christi personam non sustinet, sed Anti-

G

Chri-

Christi; & Angelus in Apocalypsi talem, adorationem non recepit, sed rejecit, dicendo: *ὄρα μὴ vide, ne feceris, οὐδαμὸς σε γὰρ εἶμι conservus enim tuus sum, & fratrum tuorum Prophetarum, & eorum qui observant verba libri hujus τοῦ θεοῦ προσκύνησον. Deum adora. Apoc. XXII, 8. 9. conf. D. BEN. CARPZOV. Vindic. Th. Luth. contra Ict. Dilling. §. 4. D. ANDR. KESLER. l. c. p. 75.*

Et non potest excusari.

§. XXXIII. Hæc adoratio Papæ nulla ratione excusari potest; non enim est communis, nam ceteri Episcopi non adorantur, sed propria, quæ nemini defertur, quam soli Papæ solum, nec est civilis, sic enim Reges & Principes pari modo essent adorandi, etiam ab ipso Papa, quod Pontificii negant, sed religiosa, quæ per genuflexionem, prostrationem, devotam invocationem & deoscultationem modo religioso peragitur. v. DAN. CHAM. *Panstr. Cath. T. I. L. XVI. c. 18. §. 5. sqq. p. 357. sqq.* Sic orationem dominicam idololatrio modo ad Papam Rom. applicatam, plane ad mentem scriptorum Pontificiorum, & ex eorundem verbis scripsit D. JOH. GEORG. DORSCH. *Relig. Scrupel in præfat. p. 189. seqq.* ubi potest legi. Nos jam aliud exemplum precum, quibus Papa a suis adoratur, adducimus, quod non sine sacro horrore potuimus legere. Legitur illud in FAVSTI SABÆI *Brix. Epigrammatar. Poët. L. 3. p. 513.* ad Julium III. Pont. Max. directum, & ad tenorem Psalmi trigefimi ita habet:

IN TE SPERAVI, *fac ne confundar in ævum,*

Fuli, & egestatis pondere me exonera.

Porge aurem, accelera, meque eripe ab hoste sequaci,

Libera ab ærumnis, retibus, insidiis.

Esto & apud temet Dominum mihi, maxime Fuli,

Confugique domus, præsidiumque meum.

Tuque meæ vires, portus, spes una, salusque

Dulce tuum ob nomen NUMEN ET ESTO

MEVM.

INQVE TVAS COMMENDO MANVS, *Fuli opti-*

me Princeps,

SPIRITVM, & hos canos, pleetra, lyram,

calamum.

JOH. HEINR. VRSIN. qui Epigramma hoc etiam adduxit in *Anal. sacr. Vol. I. Lib. II. n. 6. p. III.* recte addidit: *Hominis prorsus insani opus hoc esse, non sanus juret Orestes; crassiori enim modo non posset Pontifex adorari. Et quomodo quæso congruit illud pedum osculum, cum exemplo Petri, qui illud a Cornelio recusavit; Cum enim introiret domum ejus Petrus, occurrens ei Cornelius, ad ejus pedes adoravit: Petrus verò erexit eum, dicens: Ἀνάστηθι, καὶ γὰρ ἀνὴρ εἶμι. Surge, & ego ipse homo sum. Act. X, 25. 26. & ipsi tamen eum primum Pontificem fuisse fingunt; adeoque*

G 2

Papa

Papa Roman. aut Petri successor esse non potest, quod tamen jactat, aut pedum osculum admittere non potest, quod tamen facit, eligat quid velit, sic tamen profiteri tenetur, se in uno hactenus errasse, nec erit ab affectato hactenus Vice-Deatu immunis.

*E. aperta
committitur
Papolatria.*

§. XXXIV. Ex his enim omnibus, quæ hactenus diximus, luce meridiana clarius elucescit, Pontificios *Papam Romanam* ut *idolum* & Vice-Deum & coluisse hactenus, & adhuc colere & venerari. Cuicumque enim divina tribuuntur nomina, divina attributa, divina opera divinus cultus, ille pro Deo habetur & colitur. Papi-colæ vero hæc omnia Papæ Romano attribuunt, *divina nomina* eidem impertiuntur, *divina attributa* ipsi adscribunt, *divina opera* illi adsignant, & *divinum cultum* ei exhibent, quis dubitare potest, eos eundem ut Vice-Deum habere, & verbo ac facto profiteri. Prior the-
 sis non indiget probatione, & per se clara est, siquidem Theologi ipsius filii Dei ut & Spiritus sancti divinitatem ex iisdem fontibus derivant, & quia iis in Scriptura S. summi Dei nomina, summi Dei attributa, summi Dei opera, summus solique Deo competens cultus & religiosa adoratio adscribitur & competit, firmiter concludunt, & filium & Spiritum S. verum esse Deum, cum Deo patre unius divinæ essentia, gloria & majestatis. Posterior jam in præcedentibus per omnia membra fuit probata, adeoque etiam consequens pari modo firmum & verissimum esse debet, quod nempe Papi-
 stæ Papolatriam aperte committant, & Papam Romanum,

manum idololatratico modo venerentur, id quod fuit demon-
strandum.

§. XXXV. Non excipere possunt Pontificii: Ipsum ^{Exceptio sol-}
Papam hæc & similia non affectasse, sed tantum ^{vitur de Pa-} *quosdam*
^{pa in genere,}
viros bonos, studio & favore erga Sedem Romanam, & quod hæc tan-
^{tum admise-}
bona intentione ejusmodi de Papa scripsisse & docuisse.
^{rit, non ipse}
Papam vero eadem saltim admisisse, non approbasse nec docuerit.
præcepisse; Exceptio enim hæc & veritati est contraria,
nam intentio bona rem malam non facere potest bonam,
nec bona intentio esse potest, licet esse videatur, in re
mala, alias quis vel errorem in doctrina fovere, vel fla-
gitium quoddam in vita impune committere posset, sub
fucato bonæ intentionis prætextu. Non sunt facienda
mala, ut inde eveniant bona, multo minus sunt facienda
mala, ex ficta licet intentione bona, ut inde eveniant, vel
robur accipiant mala; & ipsi facto, uti ea, quæ in supe-
rioribus adducta sunt, ad oculum restantur. Pontifices
enim non tantum bono animo hæc omnia pati & ferri
possunt à suis gnationibus, & iisdem nullo modo con-
tradicunt, sed & hæc, quæ Artista, Legista, Canonista,
& hujus furfuris alii profano calamo scripserunt, appro-
bant, imo quoad magnam partem in canones seu jus eo-
rum canonicum retulerunt, & credenda præceperunt.
Testatur hæc in re index eorum expurgatorius aperte de
eorundem mente; in eodem enim multa Doctorum &
etiam Patrum scripta virgula censoria injuste sunt notata,
imò ipsa sacra Biblia, nullus vero Canonistarum liber,
vel aliud scriptum, quod Papam ut idolum in Dei thro-
num collocat, vel notatum fuit, vel expurgatum vel pro-
hibi-

hibitum. Si autem vel mica apostolicæ modestiæ in Papa esset, aut scintillula zeli honoris divini, prohibere hæc omnia debuisset, imo nec admittere, sed ad tam divinum & idololâtricum ipsi exhibitum cultum exfilire cum Paulo & Barnaba, ac vociferari: Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Viri, cur ista facitis? καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθῶς ἐσμεν ὑμῶν ἀνθρώποι. nos quoque sumus homines iisdem, quibus vos affectionibus obnoxii. Act. XIV, 14. ne manum illam veri Dei vindicem vereri necessum habeat, qua Herodem ferit, quod turpissimam populi adulationem, acclamantis: Θεὸς φωνῆ, καὶ ἐν ἀνθρώποις. Dei vox est, Ἐ non hominis. Act. XII, 22. non rejecisset, nec castigasset, & Principem Tyri punivit, qui etiam dixit **אני אל** Ego sum Deus, & cor sibi tribuit: **כלב אל הים** tanquam cor Dei. Ezech. XXIX, 2. 6. Et qua ratione quæso rejicere possent has parasitorum adulationes humanam spheram transcendentes, cum ipsi his similia & dicant, & faciant. Sic ipse Joh. XXII. Papa Rom. in quadam bulla ad Eduard. II. Angliæ Regem data *se supra jus positum*, Ἐ a jure solutum pronunciat, quod tamen nemini, nisi ipsi Deo, supremo legislatori, competit, observantibus ex Tom. III. Fæder. Conv. Lit. Ἐ Act. publ. Lond. publ. p. 633. Act. Erud. Lips. anno 1710. p. 228. & Dn. D. JVST. HENNING. BOEHMER. in *Introduct. in Jus Publ. Univ. cap. 2.* effigiem quandam adducit ex codice Gratiani, sec. 13. conscripto desumptum, ubi Papa in superiori, Imperator vero in infima parte conspicitur, his appositis versiculis, ex ore quasi Papæ perfluentibus:

REX

REX ego sum REGVM, lex est mea maxima LEGVM

Te facio Regem, tu rectam dilige legem.

uti pari modo in *Act. Erud. Lips. Suppl. T. IV. Sect. 12. p. 18.* legere est.

§. XXXVI. Sed forsan hæc priora tantum respiciunt tempora, dicat aliquis, obscuriora illa, ubi Papalis sedes inter viros vere obscuros ad tale divinum fere fastigium excessive excrevit, post tempora reformationis tanta & tam divina majestas Romano Papæ non amplius tribuitur; Ad minimum nostro tempore *bodiernus Rom. Pontifex*, qui Sedi Papali præest, *Innocent. XIII.* ab eadem est alienus, quippe qui potius humilitati studet, varios suæ Ecclesiæ abusus in Concilio Lateranensi superiori anno habito, quale quid intra seculi spatium non factum fuit, reformare intendit, & ipsam sacrorum Bibliorum lectionem suis vult permittere, adeoque Papolatria, a qua forsan Antecessores ejus non fuerunt immunes, in eodem exolevit, & desit; Ast hæc gratis dicuntur, & sine fundamento. Id equidem facile largimur, reformationem B. Luth. & utilem admodum fuisse Magistratui politico, sacris etiam alias Romanorum addicto, quippe cui ope ejus dignitas sua & autoritas, a Deo in verbo suo ipsi demandata, & a Papa injuste suppressa, fuit restituta, ut non amplius brutum fulmen curiæ Romanæ vereri debeat; & fatalem Ecclesiæ Pontificiorum, cujus præter & contra Dei verbum affectata majestas eo ipso quoad magnam sui partem decrevit, uti fuit

De temporibus post reformationem, quod Papolatria decreverit.

fuit prædictum. ἔπεσεν ἔπεσε βαβυλῶν ἡ πόλις, ἡ μεγάλη. *Cecidit, cecidit, Babylon, urbs illa magna, quia vinum ex-candescens scortationis suæ potandum præbuit omnibus gentibus. Apoc. XIV, 8.* Sed ideo Papolatria non plane desit, nullo enim tempore defuerunt adulescentes sedis Pontificiæ, qui summam Papæ dignitatem & Vice-Deum fulcire, corroborare, imo evehere omni molimine sunt conati. Testatur id etiam communis, & usque ad nostra tempora consveta Ecclesiæ Pontificiæ praxis, non enim tantum in inauguratione unicujusque Papæ de novo electi magna habetur adorationis solennitas, sed & Papicolæ omnes uno ore Papam Romanum appellant *sanctissimum*, quod nomen tamen soli Christo competit, qui dicitur קדוש קדוש *sanctus sanctorum*, seu sanctissimus. *Dan. IX, 24.* & summo Deo, cui nomen קדוש ישראל *sanctus Israelis. Jes. XLVII, 4.* Papa vero nec est, nec esse potest; nam *quid est mortalis, כי זכה quod mundus sit, & sanctus, quid dicam sanctissimus? כי יצוק & ut justus sit, natus muliere? Ecce בקדשיו & sanctis suis non crediturus esset firmitatem, & לא יאמין cœlites non sunt mundi in oculis ejus. Job. XIV, 14. 15.* nec unquam fuit, cum multi inter Pontifices, nec Pontificiis ipsis diffidentibus, non sancti fuerint, sed mali, peiores, pessimi, ut & post Gregorium Magnum, de quo notus est versiculus:

Gregorius vitam finit apostolicam.

intra mille & centum annos, nullus Paparum fuerit inter sanctos relatus & canonisatus, licet superstitiosa sanctorum, uti dicunt, canonisatio, in Ecclesia Pontificia non sit

fit infrequens, quod malum signum est pro patre sanctissimo. Et desperata certo rei est effugium, quod Gregor. VII. Papa, qui nihil minus, quam sanctissimus T. III. Concil. P. 2. p. 1196. excogitavit apud D. JOH. GERH. in *Confess. Cath. l. c. L. II. Art. 3. app. p. 951.* Romanum nempe Pontificem canonice electum meritis Petri indubitanter effici sanctum, quod vix ullus Pontificiorum, qui emunctioris nasi, indubitanter credit.

§. XXXVII. Quod nostra præcipue tempora attinet, indubitatum Papolatricæ adhuc in Papatu residua, & in quantum possunt, a Papicolis defensæ, testimonium est famosum illud cum *Bulla Unigenitus* negotium, quam Papa vix demortuus Clem. XI. contra P. Paschasium Quesnellium, Presbyt. Orat. ejusve Nov. Testamentum, promulgavit, & propositiones centum & unam ex eo desumptas, in eadem inclementer damnavit. Variæ enim inter easdem ideo tantum a Papa rejectæ sunt & expunctæ, quia supremæ, quam affectat, Papæ potestati, & divinæ ejus autoritati contradicunt; Hujus tenoris est *Thef. 74. Ecclesia sive integer Christus, incarnatum verbum habet ut caput, omnes vero sanctos, ut membra. Thef. 83. Est illusio sibi persuadere, quod notitia mysteriorum religionis non debeat communicari fæminis, lectione sacrorum librorum. Non ex fæminarum simplicitate, sed ex superba virorum scientia, ortus est scripturarum abusus, & natæ sunt hæreses. Thef. 90. Ecclesia autoritatem excommunicandi habet, ut eam exerceat per primos pastores de consensu, saltem præsumto, totius corporis. Thef.*

De nostris temporibus, quod ferme defierit.

94. Nihil pejorem de Ecclesia opinionem ingerit ejus inimicis, quam videre illic dominatum exerceri supra fidem fidelium, & fieri divisiones propter res, quæ nec fidem lædunt, nec mores. *Thef.* 97. Nimis sæpe contingit, membra illa, quæ magis sancte & magis stricte unita Ecclesie sunt, respici atque tractari, tanquam indigna, ut sint in Ecclesia, vel tanquam ab ea separata, sed justus vivit ex fide, & non ex opinione hominum. *Thef.* 100. Tempus deplorabile, quo creditur honorari Deus, persequendo veritatem ejusque discipulos. Tempus hoc advenit -- Frustra sibi quis blanditur de suarum intentionum puritate, & zelo quodam religionis, persequendo flamma ferroque viros probos, si propria passione est excæcatus, aut abreptus aliena, propterea quod nihil vult examinare. Frequenter credimus, sacrificare Deo impium, & sacrificamus diabolo Dei servum. *conf. thef.* 75. 76. 80. 81. 84. 85. 86. 91. 92. 93. 95. 99. Et licet non defuerint, qui causam Quesnellii e Scriptura S. e conciliis, e patrum scriptis, ex ipso etiam jure canonico defenderunt, nec qui a Papa ad concilium quoddam generale appellarunt, quod egregium specimen est falso jactatæ concordiæ in Ecclesia Pontificiorum; magna tamen iterum fuit eorum cohors, qui Papæ rem tot scriptis & voluminibus egerunt, ut vel solos recensere titulos, integrum tractatum requireret. Tantus eorum exercitus adhuc pugnat pro Papolatria, & theatrum hujus pugnæ per multos annos agitæ præcipue Gallia fuit, & adhuc est, ut vel Constitutionistarum & Appellantium, ceu partium inter se diffiden-

dentium nomina indicant. Hæc, dum scribimus, in mentem iterum nobis venit idolum gentilium *Attis*, seu *Papa*, cujus supra jam §. 2. mentio facta; Ejus enim sacrificulos eviratos vocarunt *Gallos*, & præcipuos inter eosdem *Archi - Gallos*, ab iisdem etiam vocabulum: *gallare*, ortum duxit, ut *gallare* dicantur, qui Gallorum illorum imitantur insaniam, ubi facile quidem subscribimus GERARD. JOAN. VOSSIO, qui in *Theolog. Gent. L. I. C. 20. p. m. 155. & L. II. C. 53. p. m. 599.* ubi hæc adduxit, nomen ipsis impositum esse arbitratur, vel a Gallo, flumine Phrygiæ, vel à viro, nomine Gallo, qui primus forte Cybeles sacerdos fuit. Eorum vero opinionem rejicit, qui eos ita dictos autumarunt, quia ad hoc sacerdotium assumerentur natione Galli, iique castrarentur in contumeliam Gallorum, qui Romam incendissent. Attamen non sine omine esse videtur, quod Galli præcipue sint assertores hæctenus & vindices hujus Papolatriæ partis, & licet ipse *Archi - gallus*, ut ita dicam, Ludov. Antonius nempe de Noailles, Rom. curiæ Cardinal. & *Archi - Episc. Paris.* ex parte dissentiat, Galli tamen monstra hæc Papæ jura, & portenta dogmata cantent, & decantent. Sic Galli ad hunc usque diem gallant, & cum gallantibus Gallis & Itali, & Germani, aliive *gallare* didicerunt, in eum tantum finem, ut Papolatria, quæ alias per rejectionem Bullæ Papalis, ex parte infringere-
tur, facta & tecta servetur.

§. XXXIIX. Hac in re implicitus etiam est *hodie* - De Papa hodie-
nus Rom. Præsul & Papa, *Innocentius XIII.* De eo dierno, quod
ab ea sit im-
munis.

H 2

primum magnam spem habuit ipsa Ecclesia Pontificia,
 fore, ut per viam modestiæ juxta jus & æquum, ac du-
 ctum verbi Divini portentosum Constitutionis negotium
 finiat, vel ad minimum silentio tegat; ipse etiam hoc
 Augustissimo Imperatori, Carolo VI. quem Deus per se-
 cula servet, & Principe Juventutis clementissime beet,
 quippe qui per Cardin. de Althan id quæsierat, promi-
 sit, ut & explicationem Bullæ Clementinæ, sed ferme
 omnis spes collapsa est tum per literas ad Regem Gallia-
 rum Ludov. XV. postmodum exaratas, in quibus bra-
 chium seculare contra Dissidentes a constitutione magno
 fervore expetiit, tum per mandatum ejus de novo da-
 tum, quod omnibus ipsam constitutionem sine omni re-
 strictione & explicatione assumendam & credendam præ-
 cipit, & quod etiam in Concilio ejus Lateranensi fuit
 confirmatum. Sic ipse omnia elusit, quæ antea lauda-
 biliter & dixit, & fecit; quamdiu enim bullam hanc, in
 multis Scripturæ S. aperte contrariam defendit, vel de-
 fendendam curat & permittit, tamdiu semetipsum, Pa-
 polatria, & prætenfæ infallibilitatis, per hanc accepta-
 tionem stabilitæ & stabiliendæ reum & participem facit,
 præcipue, cum ut omnia, quæ hætenus egit, nobis
 persuadere videntur, ipse cognoscat, quod sacra Scri-
 pturæ in multis sit contraria, adeoque etiam Innocen-
 tius quoad Papolatriam non erit innocens. Et licet
 hæc omnia non faciat Papa hodiernus, Papolatriam ta-
 men superius assertam non negare possunt Papistæ, cum
 juxta eorum Canonistas omnes Papæ sint unus Papa,
 adeoque quæ unus fecit, alter etiam fecisse putandus est.
 Sic scribit AVGVSTIN. TRIVMPH. de AN-
 CONA

CONA de Pot. Pap. qv. 3. art. 7. Quoad officium & autoritatem Papatus omnes Papæ, qui fuerunt a principio & erunt usque in finem mundi, non sunt nisi unus Papa; & Glossograph. in proëm. decret. in verbo reseratis: Papa eadem persona censetur cum eo, cui succedit D. JOH. GEORG. DORSH. Relig. Scrupel. p. 429. & sic etiam Clem. XI. & Innocent. XIII. non sunt nisi unus papa, & Innocent. XIII. eadem persona censetur cum Clem. XI. cui successit, & qui inclementem hanc bullam dedit.

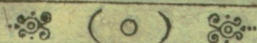
§. XXXIX. Hæc sunt, B. L. quæ de Papolatria pro modulo temporis non deducere, sed quoad primas tantum lineas adducere potuimus. Nos, quod attinet, Papam Romanum, & amamus, ut proximum nostrum, ipsique illuminationem Spiritus S. qui ut τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας Spiritus veritatis, nos ducit εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, in omnem veritatem, Joh. XVI, 13. ex verbo Dei, unica fidei & vitæ regula, toto corde apprecamur. Papolatriam vero, ceu Scripturæ S. & cultui veri Dei contrariam, nam περὶ αὐτῶν δεῖ Θεῶν μάλλον ἢ ἀνθρώπων, obedire oportet DEO potius, quam hominibus. Act. V, 29. toto corde detestamur, non immemores effati Divi Pauli, quod omnibus etiam Papi- colis & Papolatris bene pensandum relinquimus de homine illo peccati, & filio perditionis, qui dicitur ὁ ἀντικείμενος, sese opponens ille, καὶ ὑπεραρόμενος ἐπὶ πάντας λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, & efferens se supra quicquid dicitur Deus, aut numen, adeo, ut in templo Dei ὡς Θεὸς tanquam Deus sedeat, ἀποδείκνυον ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεὸς, præ

se ferens, quod sit Deus. 2. Theff. II, 4. Quare nos non Mariæ, non sanctis, non alii cuidam, sed uni soli Deo, Summo & Trinuni Patri, Filio & Spiritui Sancto, quem solum ut Deum colimus & veneramus, grates agimus, quas possumus, maximas & sempiternas, pio ore dicentes: ברוך יהוה אלהים אלהי ישראל עשה נפלאות לכונו: וברוך שם כבוד לעולם וימלא כבודו את-כל הארץ אמן ואמן:

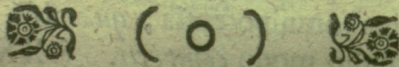

Σ Υ Ν Ο Ψ Ι Σ.

§. I. *Papismus Syncretismum habet cum ethnici-*
fimo. §. II. *Ethnici coluerunt idolum, cui nomen Pa-*
pa, sic etiam Papistæ. §. III. *Derivatio vocis Papa, du-*
bia est. §. IV. *Vera datur.* §. V. *Non de voce lis est*
sed re ipsa. §. VI. *Nomen Papa, olim Episcopis commune,*
idololatræ sensu Pontifex Rom. ad se traxit. §. VII. *Adeo-*
que committitur Papolatria. §. VIII. *Papæ divina attri-*
buentur nomina. §. IX. *Non tantum in genere.* §. X.
Sed & in specie omnia nomina Christi. §. XI. *Imo ap-*
pellatur Vice-Deus, Pro-Deus, Deus ipse. §. XII.
Varia etiam dicta Script. S. quæ de Deo & Christo agunt,
ad Papam applicantur. §. XIII. *Objectio solvitur.*
 §. XIV. *Papæ divina adscribuntur attributa, e. g. Omni-*
scientia & infallibilitas, quæ soli Deo competit. §. XV.
Non Papæ. §. XVI. *Papæ tamen tribuitur.* §. XVII.
Eorum distinctiones rem non explicant, sed implicant.
 §. XVIII. *Ipsi etiam inter se discrepant.* §. XIX. *Papæ*
tribuitur divina omnipotentia, quæ soli Deo propria.
 §. XX. *Papæ nullo modo competit.* §. XXI. *Sed adscr-*
bitur Papæ potentia maxima, absoluta, infinita, imo omni-
potentia. §. XXII. *Etiam in temporalibus.* §. XXIII.
Papæ tribuentur opera & instituta divinæ e. g. circa Scri-
pturam S. quæ a solo Deo nobis manifestata & præscri-
pta. §. XXIV. *Sed Papa Scripturæ S. detrahit.* §. XXV.
Scripturæ S. addit. §. XXVI. *Script S. contradicit,*
e. g.

e. g. *Scripturam S.* a laicis legi prohibet *contra Script. S.*
§. XXVII. Dispensat in prohibitis gradibus *contra Scri-*
pturam S. §. XXVIII. Nova instituit sacramenta *con-*
tra Script. S. §. XXIX. Novos facit fidei articulos
contra Script. S. §. XXX. Et hæc potestas Papæ a suis
conceditur. §. XXXI. Papæ tribuitur divinus cultus
adorationis, qui soli Deo est proprius. §. XXXII. Pa-
pæ etiam exhibetur verbo & facto. §. XXXIII. Et non
potest excusari. §. XXXIV. E. aperta committitur Papo-
latria. §. XXXV. Exceptio solvitur de Papa in genere,
quod hæc tantum admiserit, non ipse docuerit. §. XXXVI.
de temporibus post reformationem, quod Papolatria de-
creverit. §. XXXVII. de nostris temporibus, quod fer-
me desierit. §. XXXVIII. De Papa hodierno, quod ab
ea sit immunis. §. XXXIX. Conclusio.

EO - Beg 2002

01 A 6739

ULB Halle
003 096 890
ULB Sachsen-Anhalt
Ausschleichen
Datum: 2008

Sb.
D.

Reh. ✓
46
Juli

DISSERTATIONE
PAPOL
AVSPICII
ET CONSENSV A
MAGNIFICI THEO
CELEBRATISSIMA LI
CVM D. X. SEPTEMB
DOCTOR S
LITERARVM ET
PVBLICE REN
SOLENNI
EXHI
GOTTFRIDV
MÜLL
SS. THEOLOG.
PASTOR PRIMARIVS P
APVD ILME

LIP S
LITERIS IMMAN

